

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
EVGENI TANCHEV IŠVADA,
pateikta 2020 m. vasario 27 d.¹

Byla C-897/19 PPU

**I. N.,
dalyvaujant
Rusijos Federacijai**

(*Vrhovni sud* (Aukščiausiasis Teismas, Kroatija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„EEE susitarimas ir laisvė gauti paslaugas – Tarpusavio pasitikėjimas ir bendra Europos prieglobsčio sistema – Reglamentas „Dublinas III“ ir Šengeno asocijuotosios valstybės – Trečiosios valstybės ekstradicijos prašymas ES valstybei narei dėl ELPA valstybės piliečio – ELPA valstybės sprendimas suteikti EEE valstybės piliečiui, dėl kurio pateiktas ekstradicijos prašymas, prieglobstį dėl pavojaus patirti nežmonišką bei žeminantį elgesį ir nesąžiningo baudžiamojo proceso rizikos grąžinimo į prašymą pateikusių trečiąją valstybę atveju, prieš tam asmeniui įgyjant tos ELPA valstybės pilietybę – EEE piliečio sulaikymas ir suėmimas ES valstybėje narėje ekstradicijos tikslais siekiant, kad jis būtų patrauktas baudžiamojon atsakomybėn už nusikaltimus, kuriuos ELPA valstybė vertino, nagrinėdama prieglobsčio prašymą – Diskriminacija dėl pilietybės vykdant ekstradiciją – Islandijos, Norvegijos ir ES tarptautinis susitarimas dėl perdavimo tvarkos ir teismų bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose – Valstybės narė, kuriai pateiktas trečiosios valstybės ekstradicijos prašymas, privalomumas arba ne informuoti apie tą prašymą EEE valstybę – ES valstybės narės privalomumas arba ne grąžinti EEE pilietį į jo kilmės valstybę, o ne vykdyti trečiosios valstybės ekstradicijos prašymą – Teisingumo Teismo sprendimas *Petruhhin* – Nebaudžiamumo rizika – Pagrindinių teisių chartijos 4, 19 ir 47 straipsniai“

1. I. N. yra Rusijos Federacijos (toliau – Rusija) pilietis, kuriam, kaip pabėgėliui 2015 m. birželio 8 d. Islandijos Respublikoje (toliau – Islandija) buvo suteiktas prieglobstis, o 2019 m. birželio 19 d. jis tapo tos šalies piliečiu. 2019 m. birželio 30 d. I. N., atostogaudamas su savo šeimos nariais, autobusu kirto Kroatijos ir Slovėnijos sieną ir buvo sulaikytas Kroatijos institucijų; jam iki šiol atimta laisvė. Jis buvo sulaikytas remiantis Interpolo biuro Maskvoje 2015 m. gegužės 20 d. pateiktu pranešimu apie tarptautinę paiešką.

2. Rusija Kroatijai pateikė I. N. ekstradicijos prašymą dėl kaltinimų korupcija; Rusijai pritaria jai atstovaujantis Kroatijos prokuroras (toliau – prokuroras). Pagal Kroatijos Konstituciją draudžiama šios valstybės piliečių ekstradicija, tačiau nedraudžiama užsieniečių, kaip antai I. N., ekstradicija, kai, kaip Rusijos atveju, sutartis dėl ekstradicijos nesudaryta. Prokuroras teigia, kad pagrindinės bylos aplinkybėmis tai nedraudžiama pagal ES teisę.

3. Islandija prašo užtikrinti, kad I. N. galėtų saugiai atvykti į Islandiją; to prašoma aplinkybėmis, kai procesas, kuriame I. N. siekiama patraukti baudžiamojon atsakomybėn Rusijoje, yra sprendimo suteikti I. N. prieglobstį prieš jam įgyjant Islandijos pilietybę pagrindas.

¹ Originalo kalba: anglų.

4. Prašymui užtikrinti saugų atvykimą pagrįsti I. N. ir Islandija remiasi Europos Sąjungos teise, o daugiausia EEE teise². Kartu Islandija remiasi SESV 18 ir 21 straipsniais (dėl kurių Sprendime *Petruhhin*³ Teisingumo Teismas konstatavo, kad tomis nuostatomis draudžiama diskriminacija dėl pilietybės vykdant ES piliečių, pasinaudojusių teise laisvai judėti trečiosiose valstybėse, ekstradiciją), tačiau laikantis sąlygų, kurios svarbios ir reikšmingos pagrindinei bylai.

5. Tokia yra *Vrhovni sud, Hrvatska* (Aukščiausiasis Teismas, Kroatija; toliau – prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas) pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą esmė. Juo Teisingumo Teismui suteikiama galimybė priimti sprendimą dėl EEE ir ES teisės sankirtos ir trečiųjų valstybių, kaip antai Islandijos, kaip Šengeno asocijuotųjų valstybių⁴ dalyvavimo Šengeno *acquis* pasekmių, konkrečiai – dėl Islandijos asociacijos, atsižvelgiant į 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai⁵ (toliau – Reglamentas „Dublinas III“). Tai, kad ir Islandija⁶, ir Kroatija dalyvauja įgyvendinant Reglamentą „Dublinas III“, itin reikšminga pagrindinei bylai; kalbant plačiau, bylai itin reikšminga ir bendra Europos prieglobsčio sistema⁷.

6. Be to, reikia atsižvelgti į Europos Sąjungos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarimą dėl perdavimo tvarkos tarp Europos Sąjungos valstybių narių ir Islandijos bei Norvegijos Karalystės⁸ (toliau – Susitarimas dėl perdavimo tvarkos), o antrame plane yra įvairių su ekstradicija susijusių Europos Tarybos priemonių⁹ ir Ženevos konvencija dėl pabėgėlių statuso¹⁰. Be to, turi būti deramai atsižvelgta į ES teisėje numatytą asmens ekstradicijos į valstybę, kurioje jis gali patirti

2 SESV 216 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad Sąjungos sudaryti susitarimai yra privalomi Sąjungos institucijoms ir valstybėms narėms. Pvz., žr. 1974 m. balandžio 30 d. Sprendimą *Haegeman* (181/73, EU:C:1974:41, 5 punktas).

3 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630).

4 Žr. Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarimą dėl pastarųjų asociacijos įgyvendinimą, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* (OL L 176, 1999, p. 36; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 32 t., p. 4) (toliau – Šengeno asociacijos susitarimas).

5 Reglamentas (OL L 180, 2013, p. 31), kurio 48 straipsniu panaikinamas 2003 m. vasario 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 343/2003 (toliau – Reglamentas „Dublinas II“).

6 Susitarimas tarp Europos bendrijos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės dėl valstybės, atsakingos už prieglobsčio prašymo, pateikto valstybėje narėje arba Islandijoje ar Norvegijoje, nagrinėjimą, nustatymo kriterijų ir mechanizmų (OL L 93, 2001, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 78).

7 Pagrindinės bendrosios Europos prieglobsčio sistemos pirminės ir teisėkūros procedūra priimtoms teisės normos yra šios: SESV 67, 78 bei 80 straipsniai ir Chartijos 18 straipsnis; Reglamentas „Dublinas III“; 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 603/2013 dėl *Eurodac* sistemos pirštų atspaudams lyginti sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, ir dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų bei Europos teisėsaugos tikslais teikiamų prašymų palyginti duomenis su *Eurodac* sistemos duomenimis ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011, kuriuo įsteigiama Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (toliau – *Eurodac* reglamentas) (OL L 180, 2013, p. 1); 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (nauja redakcija) (toliau – Priskyrimo direktyva) (OL L 337, 2011, p. 9); 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (nauja redakcija) (toliau – Procedūrų direktyva) (OL L 180, 2013, p. 60); 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (toliau – Priėmimo direktyva) (OL L 180, 2013, p. 96); 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 439/2010 dėl Europos prieglobsčio paramos biuro įsteigimo (OL L 132, 2010, p. 11); 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimančius tokius asmenis ir atsakančius už tokio veiksmo padarinius, pusiausvyrą (OL L 212, 2001, p. 12; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 162).

8 (OL L 292, 2006, p. 2). Šis susitarimas į ES teisę įtrauktas 2014 m. lapkričio 27 d. Tarybos sprendimu dėl Europos Sąjungos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarimo dėl perdavimo tvarkos tarp Europos Sąjungos valstybių narių ir Islandijos bei Norvegijos sudarymo (OL L 343, 2014, p. 1) (toliau – Susitarimas dėl perdavimo tvarkos).

9 Europos konvencija dėl ekstradicijos (ETS Nr. 024) ir Europos konvencija dėl savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose (ETS Nr. 030), kuri įsigaliojo 1962 m. birželio 12 d. Rusija ratifikavo abu šiuos susitarimus, o Europos konvencijos dėl savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose antrasis papildomas protokolai (ETS Nr. 182) Rusijos atžvilgiu įsigaliojo 2020 m. sausio 1 d. Dar Europos Tarybos rėmuose buvo priimta Europos nuteistųjų asmenų perdavimo konvencija (ETS Nr. 112).

10 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje pasirašyta konvencija, įsigaliojusi 1954 m. balandžio 22 d. (Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys, 189 t., p. 150, Nr. 2545 (1954)), papildyta 1967 m. sausio 31 d. Niujorke priimtu Protokolu dėl pabėgėlių statuso, įsigaliojusi 1967 m. spalio 4 d. (toliau kartu – Ženevos konvencija).

nežmonišką ar žeminantį elgesį arba būti baudžiamas, draudimą, kuris taikomas tiek ekstradicijai į trečiąsias valstybes¹¹, tiek ES viduje vykdant Europos arešto orderį¹² (kaip matyti iš Chartijos atitinkamai 19 ir 4 straipsnių), ir ekstradicijai esant įtariamų priimančiosios teismų sistemos sisteminių trūkumų, dėl kurių kyla pavojus teisingam bylos nagrinėjimui (Chartijos 47 straipsnis)¹³.

7. Atsakdamas į pirmąjį prejudicinį klausimą priėjau prie išvados, kad remiantis Sprendime *Petruhhin* išaiškintais principais Kroatijos institucijos, įskaitant teismus, privalo informuoti Islandijos institucijas apie Rusijos ekstradicijos prašymą dėl I. N. ir yra toliau įpareigosios persiųsti Islandijai visą jų turimą medžiagą, kuri Islandijos institucijoms gali padėti nuspręsti, ar patraukti I. N. baudžiamojon atsakomybėn Islandijoje ir kreiptis dėl jo grąžinimo.

8. Be to, dėl tarpusavio pasitikėjimo dalyvaujančių valstybių įstatymų kokybe ir teisėtumu įpareigojimo, kuriuo grindžiama bendra Europos prieglobsčio sistema ir ypač Reglamentas „Dublinas III“, Kroatijos institucijos, įskaitant teismus, negali imtis veiksmų, nesuderinamų su Šengeno asocijuotosios valstybės, kaip antai Islandijos, sprendimu suteikti prieglobstį bendrojoje Europos prieglobsčio sistemoje. Toks nesuderinamumas būtų tuo atveju, jeigu: i) Kroatija nepraneštų Islandijai apie ekstradicijos prašymą, grindžiamą tais pačiais ar panašiais baudžiamaisiais kaltinimais, kuriais remdamasi Islandija suteikė I. N. Prieglobstį, nustačiusi, kad ji yra pagal Reglamentą „Dublinas III“¹⁴ atsakinga valstybė narė; ii) bet kokios Kroatijos institucijos, įskaitant teismus, Kroatijoje vykstančio proceso metu dėl rizikos I. N. Rusijoje patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį arba akivaizdaus teisingumo paneigimo pavojaus priimtų tokį sprendimą, kuriuo būtų nepaisoma ankstesnio Islandijos 2015 m. priimto sprendimo suteikti I. N. prieglobstį.

9. Į antrąjį klausimą atsakau taip: kadangi Islandija ekstradicijos prašymo dar nepateikė, šiuo metu Kroatija nėra įpareigota aktyviai perduoti I. N. Islandijai pagal Susitarimą dėl perdavimo tvarkos¹⁵. Kroatijos teismai turės nustatyti, ar, atsižvelgiant į visas aplinkybes, Islandijos galiausiai priimta nutartimi dėl suėmimo kartu su Susitarimu dėl perdavimo tvarkos užtikrinama ekstradicijai lygiavertė apsauga nuo nebaudžiamumo, neatleidžiant tų teismų nuo įpareigojimo, kad jų veiksmai būtų suderinami su 2015 m. Islandijos sprendimu suteikti prieglobstį.

I. Teisinis pagrindas

A. Europos Sąjungos teisė

10. SESV 18 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Sutarčių taikymo srityje, nepažeidžiant jose esančių specialių nuostatų, draudžiama bet kokia diskriminacija dėl pilietybės.“

11. Konvencijos dėl Šengeno susitarimo, 1985 m. birželio 14 d. sudaryto tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos Vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, įgyvendinimo¹⁶ 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Vidaus sienas galima kirsti bet kuriame punkte, ir jas kertantys asmenys netikrinami.“

11 2017 m. rugsėjo 6 d. Nutartis *Peter Schottlöfer & Florian Steiner* (C-473/15, EU:C:2017:633, 24 punktą ir nurodyta jurisprudencija).

12 Žr., pavyzdžiui, 2018 m. liepos 25 d. Sprendimą *Generalstaatsanwaltschaft* (Kalinimo sąlygos Vengrijoje) (C-220/18 PPU, EU:C:2018:589).

13 2018 m. liepos 25 d. Sprendimas *Minister for Justice and Equality* (Teisingumo sistemos trūkumai) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586).

14 Žr. šios išvados 5 išnašą.

15 Žr. šios išvados 8 išnašą.

16 OL L 239, 2000, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 2 t., p. 9, toliau – Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo.

12. Protokolo (Nr. 19) dėl į Europos Sąjungos sistemą integruotos Šengeno *acquis*¹⁷ 2 straipsnyje nustatyta:

„Šengeno *acquis* taikoma 1 straipsnyje nurodytoms valstybėms narėms, nepažeidžiant 2003 m. balandžio 16 d. Stojimo akto 3 straipsnio ir 2005 m. balandžio 25 d. Stojimo akto 4 straipsnio. Taryba pakeis Šengeno susitarimais įsteigtą Vykdomąjį komitetą.“

13. Protokolo (Nr. 19) dėl į Europos Sąjungos sistemą integruotos Šengeno *acquis*¹⁸ 6 straipsnio pirmoje pastraipoje nustatyta:

„Islandijos Respublika ir Norvegijos Karalystė yra susijusios su Šengeno *acquis* įgyvendinimu ir tolesne plėtra. Šiuo tikslu Taryba vieningu 1 straipsnyje minimų narių pritarimu pasirašys su šiomis valstybėmis susitarimą, kuriame bus numatytos atitinkamos procedūros. Į šį susitarimą bus įtrauktos nuostatos dėl Islandijos ir Norvegijos įnašų, susijusių su bet kuriais šio Protokolo įgyvendinimo finansiniais padariniais.“

14. Šengeno asociacijos susitarimo¹⁹ 1 straipsnyje nustatyta:

„Islandijos Respublika ir Norvegijos Karalystė, toliau – atitinkamai Islandija ir Norvegija, yra įtraukiamos į Europos bendrijos ir Europos Sąjungos veiklą tose srityse, kurioms taikomos šio Susitarimo A ir B prieduose nurodytos nuostatos ir jų tolesnė plėtotė.“

Šis Susitarimas jame nustatyta tvarka sukuria abipuses teises ir pareigas.“

15. Kroatijos Respublikos stojimo akto²⁰ 4 straipsnio 1 dalyje ir 2 dalies pirmame sakinyje nustatyta:

„1. Šengeno *acquis* nuostatos, nurodytos Protokole dėl į Europos Sąjungos sistemą integruoto Šengeno *acquis* (toliau – Šengeno protokolas), pridėtame prie ES sutarties ir SESV, ir jos pagrindu priimti ar kitaip su juo susiję aktai, išvardyti II priede, taip pat visi kiti tokie aktai, priimti iki įstojimo dienos, yra privalomi ir taikomi Kroatijoje nuo įstojimo dienos.“

2. Šios į Europos Sąjungos sistemą integruoto Šengeno *acquis* nuostatos ir jos pagrindu priimti ar kitaip su ja susiję aktai, nenurodyti 1 dalyje, nors ir privalomi Kroatijai nuo įstojimo dienos, Kroatijoje taikomi tik remiantis atitinkamu Tarybos sprendimu, kuris priimamas po to, kai pagal taikomas Šengeno *acquis* vertinimo procedūras patikrinama, ar Kroatijoje yra įvykdytos reikiamos visų atitinkamų *acquis* dalių taikymo sąlygos, įskaitant veiksmingą visų Šengeno taisyklių taikymą laikantis sutartų bendrų standartų ir pagrindinių principų.“²¹

17 OL C 326, 2012, p. 1.

18 Ten pat.

19 Žr. šios išvados 4 išnašą.

20 Žr. 2011 m. gruodžio 5 d. Europos Sąjungos Tarybos sprendimą dėl Kroatijos Respublikos priėmimo į Europos Sąjungą ir prie jo pridėdamą Aktą dėl Kroatijos Respublikos stojimo sąlygų ir Europos Sąjungos sutarties, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo bei Europos atominės energijos bendrijos steigimo sutarties pritaikomųjų pataisų (OL L 112, 2012, p. 6).

21 II priedas pradėdamas taikyti nuo 1985 m. birželio 14 d. Susitarimo tarp Benilukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos Vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo (OL L 239, 2000, p. 13; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 2 t., p. 3) (toliau – 1985 m. birželio 14 d. Šengeno susitarimas).

B. EEE teisė

16. Europos ekonominės erdvės susitarimo²² (toliau – EEE susitarimas) 4 straipsnyje nustatyta:

„Šio Susitarimo taikymo srityje, nepažeidžiant jame esančių specialių nuostatų, draudžiama bet kokia diskriminacija dėl pilietybės.“

17. EEE susitarimo 36 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Vadovaujantis šio Susitarimo nuostatomis Susitariančiųjų Šalių teritorijoje uždraudžiami laisvės teikti paslaugas apribojimai, taikomi EB valstybių narių ir ELPA valstybių nacionaliniams subjektams, kurie yra įsisteigę kitoje EB valstybėje narėje ar ELPA valstybėje negu valstybė, kurios subjekt[as] yra asmuo, kuriam tos paslaugos teikiamos.“

C. Valstybės narės teisė

18. Kroatijos Respublikos Konstitucijos („Narodne novine“ Nr. 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 ir 5/14) 9 straipsnyje nustatyta:

„Kroatijos Respublikos pilietis negali būti išsiųstas iš Kroatijos Respublikos, iš jo negali būti atimta pilietybė, negali būti vykdoma jo ekstradicija į kitą valstybę, išskyrus atvejus, kai vykdomas sprendimas dėl ekstradicijos arba perdavimo, priimtas vadovaujantis tarptautinėmis sutartimis arba Sąjungos *acquis communautaire*.“

19. *Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u kaznenim stvarima* (Įstatymas dėl tarptautinės savitarpio teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose, „Narodne Novine“ 178/04, toliau – ZOMPO) 12 straipsnio 1, 3 ir 4 dalyse nustatyta, kad ekstradicijos prašymas gali būti atmestas, jeigu: 1) prašymas yra susijęs su veiksmu, kuris laikomas politiniu nusikaltimu arba su tokiu nusikaltimu susijusiu veiksmu; <...>; 3) patenkinus prašymą gali kilti grėsmė Kroatijos Respublikos suverenitetui, saugumui, teisės sistemai ar kitiems esminiems jos interesams; 4) galima pagrįstai daryti prielaidą, kad ekstradicijos prašyme nurodytas asmuo ekstradicijos atveju būtų patrauktas baudžiamojon atsakomybėn arba baudžiamas dėl jo rasės, religijos, tautybės, priklausymo tam tikrai socialinei grupei ar politinių pažiūrų arba kad dėl vienos iš šių priežasčių jo padėtis taptų sudėtingesnė.

20. ZOMPO 55 straipsnyje nustatyta:

„1. Jei kompetentingas teismas nusprendžia, kad nėra įvykdytos teisinės ekstradicijos sąlygos, jis priima nutartį atmesti ekstradicijos prašymą ir nedelsdamas perduoda ją Kroatijos Respublikos *Vrhovni sud* (Aukščiausiasis Teismas), kuris, išklausęs kompetentingo prokuroro nuomonę, tą nutartį patvirtina, panaikina arba pakeičia.“

II. Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės ir prejudiciniai klausimai

21. Kaip jau minėta, 2015 m. gegužės 20 d. Maskvos Interpolo biuras pateikė pranešimą apie I. N. tarptautinę paiešką dėl suėmimo siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn už korupciją, o konkrečiau – korupcijos formą, vadinamą pasyviąja korupcija (Rusijos baudžiamojo kodekso 290 straipsnio 5 dalis). I. N. yra įtariamas tuo, kad jis, kaip Rusijos Federacijos Karelijos Respublikos ypatingųjų situacijų ministerijos licencijų ir pažymų skyriaus direktorius, veikdamas pagal išankstinį

22 OL L 1, 1994, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 11 sk., 52 t., p. 3.

susitarimą su kitais ministerijos pareigūnais ir piktnaudžiaudamas oficialiomis pareigomis, iš vienos įmonės atstovo gavo 833 000 Rusijos rublių (RUB) (maždaug 11 700 EUR) kyši ir mainais už tai išdavė jam licencijas, susijusias su priešgaisrinės saugos įrangos montavimu, technine pagalba ir remontu pastatuose ir statybų objektuose.

22. Remiantis minėtu pranešimu apie tarptautinę paiešką 2019 m. birželio 30 d. I. N. buvo sulaikytas Kroatijos sienos perėjimo punkte. Pasienyje I. N. pateikė Islandijoje pabėgėliams išduodamą kelionės dokumentą (Nr. <...>), galiojantį nuo 2019 m. vasario 25 d. iki 2021 m. vasario 25 d.

23. 2019 m. liepos 1 d. I. N. buvo pristatytas *Županijski sud* (Zagrebo apygardos teismas, Kroatija) ikiteisminio tyrimo teisėjui. 2019 m. liepos 1 d. Zagrebo apygardos teismas, remdamasis ZOMPO 47 straipsniu, nurodė suimti I. N. ekstradicijos tikslais. I. N. toliau taikomas suėmimas, o keli jo apeliaciniai skundai buvo atmesti.

24. 2019 m. rugpjūčio 1 d. Kroatijos Respublikos užsienio ir Europos reikalų ministerijos Konsulinių reikalų, vizų ir užsieniečių administracija Zagrebo apygardos teismui pateikė Islandijos ambasados notą, joje nurodyta, kad I. N. turi Islandijos pilietybę ir nuolatinę gyvenamąją vietą Islandijoje. Notoje nurodyta, kad I. N. Islandijos pilietybę įgijo 2019 m. birželio 19 d. Prieš gaudamas pilietybę jis turėjo pabėgėliams skirtą kelionės dokumentą (Nr. <...>). Notoje taip pat nurodyta, jog Islandijos vyriausybė prašo užtikrinti, kad I. N. galėtų kuo greičiau saugiai atvykti į Islandiją.

25. 2019 m. rugpjūčio 6 d. Zagrebo apygardos teismas gavo Rusijos Federacijos prokuratūros prašymą dėl I. N. ekstradicijos į Rusijos Federaciją vadovaujantis Europos konvencijos dėl ekstradicijos nuostatomis²³. Ekstradicijos buvo prašoma dėl jo atžvilgiu vykdomo baudžiamojo proceso už devynis su pasyviaja korupcija susijusius nusikaltimus, numatytus Rusijos Federacijos baudžiamojo kodekso 290 straipsnio 3 dalyje, ir penkis su pasyviaja korupcija susijusius nusikaltimus, numatytus Rusijos Federacijos baudžiamojo kodekso 290 straipsnio 5 dalies a punkte. Pagal Europos konvencijos dėl ekstradicijos nuostatas ir, nesant Kroatijos ir Rusijos susitarimo dėl ekstradicijos, taip pat buvo pateikti ekstradicijos prašymą pagrindžiantys dokumentai.

26. Prašyme nurodyta, kad Rusijos Federacijos prokuratūra užtikrina, kad ekstradicijos prašymo tikslas nėra patraukti atitinkamą asmenį baudžiamojon atsakomybėn dėl politinių priežasčių, dėl jo rasės, religijos, tautybės ar įsitikinimų, kad I. N. bus suteiktos visos galimybės vykdyti savo gynybą, įskaitant padedant advokatui, ir kad jis nebus kankinamas, nepatirs žiauraus ar nežmoniško elgesio ar bausmių, kuriomis būtų daroma žala žmogaus orumui.

27. 2019 m. rugsėjo 5 d. prašymą nagrinėjusi Zagrebo apygardos teismo kolegija nusprendė, kad buvo įvykdytos užsieniečio I. N. ekstradicijos baudžiamojo proceso tikslais sąlygos, nustatytos ZOMPO 33, 34 ir 37 straipsniuose.

28. 2019 m. rugsėjo 30 d. I. N. prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme pareiškė apeliacinį skundą. Kaip matyti iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, I. N. nurodė, kad yra konkretus, rimtas ir pagrįstai nuspėjamas pavojus, kad ekstradicijos atveju jis būtų kankinamas ir patirtų nežmonišką ar žeminantį elgesį. Apeliaciniame skunde jis nurodė, be kita ko, kad pabėgėlio statusas Islandijoje jam buvo suteiktas būtent dėl konkretaus baudžiamojo proceso Rusijoje, kad jis turi galiojantį Islandijoje pabėgėliams išduodamą kelionės dokumentą ir kad Zagrebo apygardos teismas *de facto* panaikino tarptautinę apsaugą, kuri jam buvo suteikta Islandijoje. Jis taip pat teigia, kad Zagrebo apygardos teismas klaidingai suprato Teisingumo Teismo sprendimą *Petruhhin*²⁴.

23 Žr. šios išvados 9 išnašą.

24 2019 m. rugsėjo 6 d. sprendimas (C-182/15, EU:C:2016:630).

29. Remiantis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo jurisprudencija, ekstradicijos prašymą reikia atmesti, kai yra realus pavojus, kad ekstradicijos atveju išduotas asmuo būtų kankinamas arba patirtų nežmonišką elgesį ar bausmes. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą nurodyta, kad šie aspektai bus nagrinėjami per apeliacinį procesą.

30. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kilo abejonių, ar prieš priimant sprendimą dėl ekstradicijos prašymo, vadovaujantis Sąjungos teisės nuostatomis, reikia apie ekstradicijos prašymą informuoti Islandiją, kuri I. N. suteikė pilietybę, kad ši valstybė galėtų, jei to pageidauja, prašyti perduoti jos pilietį, siekdama vykdyti procedūrą, kurios tikslas yra išvengti nebaudžiamumo pavojaus.

31. Kadangi kilo abejonių dėl Sąjungos teisės taikymo, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas 2019 m. lapkričio 26 d. sustabdė bylos nagrinėjimą ir pateikė Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar SESV 18 straipsnį reikia aiškinti taip, kad Europos Sąjungos valstybė narė, priimanti sprendimą dėl valstybės, kuri nėra Europos Sąjungos narė, bet yra Šengeno erdvės valstybė narė, piliečio ekstradicijos į trečiąją valstybę, apie ekstradicijos prašymą turi pranešti Šengeno erdvės valstybei narei, kuri tam asmeniui suteikė pilietybę?

2. Jeigu į pirmesnį klausimą būtų atsakyta teigiamai, o Šengeno erdvės valstybė narė pateikė prašymą dėl to asmens perdavimo, siekdama vykdyti procedūrą, dėl kurios pateiktas ekstradicijos prašymas, ar reikia jai perduoti tą asmenį, vadovaujantis Europos Sąjungos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarimu dėl perdavimo tvarkos tarp Europos Sąjungos valstybių narių ir Islandijos bei Norvegijos Karalystės?“

32. Prašymas priimti prejudicinį sprendimą Teisingumo Teisme gautas 2019 m. gruodžio 5 d. ir buvo nuspręsta jį nagrinėti taikant prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą.

33. Rašytines pastabas Teisingumo Teismui pateikė I. N., prokuroras, Kroatijos Respublika ir Europos Komisija. I. N. ir Komisija, taip pat Graikijos Respublika, Airijos Respublika, Norvegijos Karalystė ir ELPA priežiūros institucija (toliau – EPI) dalyvavo 2020 m. sausio 31 d. Teisingumo Teismo posėdyje.

III. Rašytinių ir žodinių pastabų santrauka

34. I. N. teigia, kad Islandijos institucijos konstatavo, jog jis kompetentingoms Rusijos institucijoms davė parodymus dėl savo vadovų, dirbančių valstybės administracijoje, korupcinės veiklos, tačiau dėl tų vadovų ryšių su vyresniaisiais valstybės administracijos pareigūnais baudžiamasis persekiojimas buvo pradėtas ne dėl jų, o dėl I. N.

35. I. N. nurodo, kad dėl jo pradėtas baudžiamasis persekiojimas yra neteisėtas ir neaiškus ir kad Kroatijos veiksmais pažeidžiamas EŽTK 6 straipsnis. I. N. teigia, kad jo, kaip pabėgėlio, statusas vis dar reikšmingas ir kad į jį turėjo būti atsižvelgta. I. N. taip pat pažymi, kad jis negali prašyti prieglobsčio pagal Kroatijos teisę, nes prieglobstis jam jau suteiktas, be to, pagal 2018 m. Kroatijos Konstitucinio Teismo jurisprudenciją Kroatijos teismai privalo atsižvelgti į sprendimus suteikti tarptautinę apsaugą pagal Reglamentą „Dublinas III“²⁵.

36. EEE ir ES valstybių narių santykiuose svarbiausia yra vienodas požiūris į keturias laisves (žr. EEE susitarimo penkioliktą konstatuojamąją dalį ir EEE susitarimo 4 straipsnį), taip pat vienodas EEE susitarimo ir ES teisės aktų aiškinimas. Tikslas – dviejų sistemų vientisumas (EEE susitarimo 105 straipsnis).

25 Žr. šios išvados 5 išnašą.

37. I. N. nurodo, kad pagal analogiją taikoma Teisingumo Teismo jurisprudencija dėl SESV 18 straipsnio, nes ši nuostata iš esmės pakartota EEE susitarimo 4 straipsnyje. Taigi, asmuo, kurio situacija patenka į EEE susitarimo taikymo sritį, turi būti vertinamas vienodai nepriklausomai nuo jo pilietybės²⁶, o pagrindinė byla patenka į EEE susitarimo 36 straipsnio, kuriame iš esmės pakartotas SESV 56 straipsnis dėl laisvo paslaugų judėjimo, taikymo sritį. Jei EEE piliečiai negalėtų remtis apsauga nuo ekstradicijos vadovaudamiesi Sprendimu *Petruhhin*²⁷, jie rečiau naudotųsi kelionių organizatorių, siūlančių keliones Europoje, paslaugomis.

38. I. N. taip pat nurodo, kad laisvas ekonomiškai neaktyvių žmonių, kuriems netaikoma nė viena iš keturių laisvių judėjimas EEE kartais patenka į EEE susitarimo taikymo sritį, nes 2007 m. gruodžio 7 d. EEE jungtinio komiteto sprendimu Nr. 158/2007, iš dalies keičiančiu EEE susitarimo V priedą (Laisvas darbuotojų judėjimas) ir VIII priedą (Įsisteigimo teisė)²⁸, 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje²⁹ buvo įtraukta į EEE teisę. Sprendimuose *Gunnarsson*³⁰ ir *Jabbi*³¹ ELPA teismas Direktyvą 2004/38 aiškino plačiai, kad būtų kompensuotas EEE teisės nuostatos, atitinkančios SESV 21 straipsnį dėl pilietybės, nebuvimas.

39. I. N. teigia, kad siekis išvengti nebaudžiamumo yra teisėtas tikslas, kuriuo pateisinamas pagrindinių laisvių apribojimas, tačiau tą patį tikslą galima pasiekti mažiau ribojančiomis priemonėmis nei ekstradicija³², ir nurodo ES, Islandijos bei Norvegijos susitarimą dėl perdavimo tvarkos³³, kurio turinys beveik visiškai atitinka 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos turinį³⁴. I. N. atkreipia dėmesį į Sprendimo 2002/584/TVR 1 straipsnyje pateiktos Europos arešto orderio apibrėžties ir Susitarimo dėl perdavimo tvarkos 2 straipsnio 5 dalyje pateiktos apibrėžties panašumą³⁵.

40. Prokuroro nuomone, kadangi Islandija nėra Europos Sąjungos narė, I. N. jo suėmimo dieną turėjo EEE susitarime numatytas teises, bet ne SESV numatytas ES valstybių narių piliečių teises. EEE susitarime numatyta teisė laisvai judėti yra siauresnė už SESV 21 straipsnyje garantuojamas teises, o EEE susitarime numatyta teisė laisvai judėti netaikoma ekstradicijai. Todėl EEE susitarimo 4 straipsnyje įtvirtintas nediskriminavimo principas pagrindinėje byloje netaikomas³⁶.

41. Be to, pagal Kroatijos ekstradicijos procedūrą kaltinamasis siunčiamas į valstybę, pateikusia ekstradicijos prašymą, o ne grąžinamas į savo pilietybės valstybę. Tai nėra mažiau ribojanti priemonė, kaip tai suprantama pagal Sprendimą *Petruhhin*, nes ja pratęsimas suėmimo ekstradicijos tikslais terminas. Todėl Islandijos nebūtina informuoti apie ekstradicijos procedūrą, apie kurią ši valstybė bet kuriuo atveju žino.

26 I. N. nurodo 1989 m. vasario 2 d. Sprendimą *Cowan* (186/87, EU:C:1989:47, 10 punktas).

27 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630).

28 OL L 124, 2008, p. 20.

29 Direktyva, iš dalies keičianti Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinanti [d]irektyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46).

30 2014 m. lapkričio 24 d. ELPA teismo sprendimas *Islandija / Gunnarsson*, byla E-27/13, ELPA teismo ataskaita.

31 2016 m. liepos 26 d. ELPA teismo sprendimas *Jabbi / Norvegijos vyriausybė*, byla E-28/15, ELPA teismo ataskaita.

32 I. N. nurodo 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimą *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630) ir 2018 m. lapkričio 13 d. Sprendimą *Raugevičius* (C-247/17, EU:C:2018:898).

33 Žr. šios išvados 8 išnašą.

34 (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34). (toliau – EAO pagrindų sprendimas).

35 Žr. šios išvados 8 išnašą.

36 Dėl SESV 21 straipsnyje numatytos teisės laisvai judėti ir nukrypti leidžiančių nuostatų prokuroras nurodo 2011 m. gegužės 12 d. Sprendimą *Runevič-Vardyn ir Vardyn* (C-391/09, EU:C:2011:291); 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimą *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630); 2018 m. lapkričio 13 d. Sprendimą *Raugevičius* (C-247/17, EU:C:2018:898).

42. Per posėdį Islandija Teisingumo Teismo paprašė persvarstyti Sprendime *Petruhhin* padarytą išvadą ir taikyti generalinio advokato Y. Bot požiūrį tame sprendime³⁷, pagal kurį taikant taisykles, kuriomis draudžiama ekstradicija į trečiąsias šalis, užsieniečių ir piliečių situacijos nėra panašios; piliečiai patraukiami baudžiamojon atsakomybėn kilmės valstybėse narėse siekiant išvengti nebaudžiamumo. Islandija konkrečiai prašo peržiūrėti Sprendimo *Petruhhin* 47, 48 ir 49 punktuose pateiktas išvadas.

43. Graikija per posėdį teigė, kad Sprendime *Petruhhin* suformuluoti principai turėtų būti taikomi. I. N. pasinaudojo teise laisvai judėti, todėl negali būti diskriminuojamas dėl pilietybės, nors Graikija neatmeta galimybės, kad ekstradicija į trečiąją šalį gali būtų siekiama teisėto tikslo, kaip antai išvengti nebaudžiamumo. Svarbu, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas įvertintų, kodėl I. N. buvo suteiktas pabėgėlio statusas. Graikija nurodė EEE susitarimo 3, 4, 28 ir 36 straipsnius³⁸.

44. EPI per posėdį pažymėjo, kad EEE yra *sui generis* teisinė sistema, grindžiama tarpusavio pasitikėjimu ir bendradarbiavimu; jai būdinga tai, kad ES ir ELPA valstybės sieja bendros pagrindinės vertybės³⁹. EEE susitarimo 3 straipsnyje numatyta sąžiningumo sąlyga atitinka ES sutarties 4 straipsnį. Sistemai būdingas dinamiškas esminių nuostatų suderinimas, o kalbant apie Komisijos pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, ELPA valstybės prilyginamos ES valstybėms narėms (99 straipsnio 1 dalis); vyksta nuolatinis konsultacijų procesas (99 straipsnio 3 dalis). Reikšmingi ES teisės aktai įtraukiami į EEE susitarimą ir tampa *acquis* (jei nepritaikomi) (EEE susitarimo 102 straipsnis). Vientisumas užtikrinamas EEE susitarimo 6 ir 105 straipsniais. Šį dinamišką suderinimą sustiprina ELPA teismo ir Teisingumo Teismo jurisprudencija, o šios jurisprudencijos skirtumai netaikomi jo pagrindams ir vertybėms.

45. Taigi, EPI teigia, kad Kroatija apribojo I. N. teisę laisvai judėti ir kad Sprendimas *Petruhhin* vienodai taikomas EEE piliečiams. Toks pats rezultatas pasiekiamas EEE susitarimo 4 straipsnį taikant kartu su atitinkama EEE susitarimo nuostata dėl laisvo judėjimo.

46. EPI taip pat rėmėsi 2017 m. rugsėjo 6 d. Nutartimi *Peter Schotthöfer & Florian Steiner*⁴⁰. ES ir EEE piliečiai, besinaudodami teise laisvai judėti, turi būti apsaugoti nuo ekstradicijos į trečiąsias valstybes, jei dėl to galėtų patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, kaip nustatyta Chartijos 19 straipsnyje.

47. EPI nurodo, kad Nutartyje *Schotthöfer* suformuluotas absoliutus principas ir kad Kroatija turėtų pasikliauti Islandijos atliktu ekstradicijos pasekmių vertinimu. Turėtų būti daroma prielaida, kad prieglobsčio suteikimo pagrindai yra pagrįsti⁴¹. Suteikus I.N. Islandijos pilietybę tie pagrindai neišnyko. EPI pažymi, kad Islandijos teisėje daroma nuoroda į Priskyrimo direktyvos⁴² 15 straipsnį. EPI teigia, kad EEE teisėje numatyta teisė laisvai judėti negali būti apribojama SESV 21 straipsnio, ir kad *acquis* dėl laisvo judėjimo nedaroma skirtumo, ar apribojimas grindžiamas civiline, baudžiamąja, ar viešąja teise.

48. Per posėdį Islandija pateikė paaiškinimus apie I. N. kelionę. Jis su savo žmona ir dviem vaikais iš Islandijos nuskrido į Vieną, o tada autobusu važiavo į Zagrebą, kad Kroatijos paplūdimiuose praleistų suplanuotas atostogas.

37 C-182/15, EU:C:2016:330.

38 Graikija taip pat nurodė kitus sprendimus, pvz., 2007 m. liepos 5 d. Sprendimą *Komisija / Belgija* (C-522/04, EU:C:2007:405).

39 Šiuo klausimu buvo remiamasi EEE susitarimo pirmomis dviem konstatuojamosiomis dalimis.

40 C-473/15, EU:C:2017:633.

41 Šiuo klausimu EPI nurodo 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimą *N. S. ir kt.* (C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865, 83 punktas).

42 Žr. šios išvados 7 išnašą.

49. Islandija teigia, kad Sprendimas *Petruhhin* taikomas pagrindinėje byloje, nes EEE susitarimo 36 straipsnis dėl paslaugų atitinka SESV 56 straipsnį, o Teisingumo Teismas Sprendime *Cowan* (C-186/87)⁴³ konstatavo, kad turizmo paslaugos yra paslaugos, be to, Direktyva 2004/38 yra įtraukta į EEE teisę. Taip pat remiamasi ELPA teismo sprendimu *Wahl / Islandija*⁴⁴, o Islandija teigia, kad EEE susitarimo 4 straipsnis atitinka SESV 18 straipsnį.

50. Islandijos nuomone, Kroatija privalėjo pateikti Islandijai informaciją, reikalingą nuspręsti, ar Islandija turi patraukti I. N. baudžiamojon atsakomybėn, o tada perduoti I. N. pagal Susitarimą dėl perdavimo tvarkos⁴⁵.

51. Islandijos imigracijos direktoratas 2015 m. birželio 8 d. sprendimą suteikti tarptautinę apsaugą priėmė remdamasis parodymais, kurie buvo pripažinti išsamiais, be prieštaravimų, aiškiais, nuosekliais, patikimais ir realistiškais. Sprendimas taip pat buvo grindžiamas NVO, nacionalinėse ir tarptautinėse ataskaitose nurodyta bendra žmogaus teisių būkle Rusijoje tuo metu, administravimo ir teisminėse institucijose plačiai paplitusia korupcija ir neįprastai mažu patenkintų skundų baudžiamosiose bylose skaičiumi (1 proc.). Islandija žinojo apie prioritetinį pranešimą apie I. N. paiešką dėl nusikaltimo, kurio padarymu jis buvo įtariamas tuo metu, kai buvo suteikta tarptautinė apsauga. Islandija neatsakė į Rusijos prašymus dėl I. N. buvimo vietos. Nuo 2015 m. tarptautinė apsauga buvo suteikta dvylikai Rusijos piliečių (gauti keturiasdešimt septyni prašymai). Keturi patenkinti prašymai buvo I. N. ir jo šeimos narių.

52. Per posėdį Islandija taip pat teigė, kad laikytis Chartijos privaloma atsižvelgiant ir į EEE susitarimą⁴⁶ ir kad I. N. turi būti apsaugotas nuo sisteminių problemų Rusijos teismuose⁴⁷.

53. Islandijos paklausus, ką reiškia prašymas užtikrinti „saugų atvykimą“, ji nurodė, kad 2019 m. liepos 24 d. Islandijos ambasada Berlyne gavo verbalinę notą, kurioje nurodyta, kad praėjusį mėnesį I. N. buvo suimtas. Ambasadorius pateikė atsakymą į notą, vadovaudamasis Vienos konvencija dėl konsulinių santykių⁴⁸, ir nurodė, jog vyriausybė pageidauja, kad procedūra būtų vykdoma operatyviai ir kad kuo greičiau būtų užtikrintas saugus atvykimas. Tuo metu Susitarimas dėl perdavimo tvarkos nebuvo taikomas⁴⁹.

54. Islandija nurodo, kad ji galbūt yra kompetentinga teisti I. N. pagal Islandijos baudžiamojo kodekso 6 straipsnį, tačiau dėl šio klausimo sprendimą turi priimti nepriklausomas prokuroras. I. N., kaip Islandijos pilietis, negali būti iš jos išsiųstas pagal Islandijos ekstradicijos įstatymą.

55. Norvegija per posėdį teigė, kad EEE susitarime nėra nuostatos, kuri atitiktų SESV 21 straipsnį. EEE susitarimo 4, 28 ir 36 straipsniai reikšmingi, tačiau tik prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi nuspręsti, kuri laisvė taikoma (jei taikoma), ir negalima daryti prielaidos, kad I. N. buvo paslaugų gavėjas – dėl šio klausimo sprendimą taip pat turi priimti Kroatijos teismas. Direktyva 2004/38 taip pat negali būti laikoma reikšminga. Joje ekstradicijos prašymai nereglamentuoti. Baudžiamosios bylos nepatenka į EEE susitarimo taikymo sritį.

43 1989 m. vasario 2 d. sprendimas (C-186/87, EU:C:1989:47).

44 2013 m. liepos 22 d. sprendimas (E-15/12, ELPA teismo ataskaita).

45 Žr. šios išvados 8 išnašą.

46 Islandija rėmėsi 2013 m. vasario 26 d. Sprendimu *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105).

47 Tai draudžiama Chartijos 47 straipsniu. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimas *Minister for Justice and Equality* (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586).

48 Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys, 596 t., p. 261.

49 Žr. šios išvados 8 išnašą. Susitarimas dėl perdavimo tvarkos įsigaliojo 2019 m. lapkričio 1 d.

56. Norvegija pažymi, kad Norvegijos Aukščiausiasis Teismas paprašė ELPA teismo, kad šis sprendime, kuris bus priimtas byloje *Campbell*, nepaisytų savo sprendimo byloje *Jabbi*⁵⁰, kuriame buvo konstatuota, kad Direktyvą 2004/38 galima aiškinti taip, kad ja suteikiamos tokios pačios teisės kaip tos, kurios suteiktos SESV 21 straipsniu⁵¹. Norvegija laikosi nuomonės, kad Sprendimas *Jabbi* nesuderinamas su EEE susitarimo 6 straipsniu, ir siūlo Teisingumo Teismui pripažinti, kad teisės, grindžiamos vien SESV 21 straipsniu, į EEE susitarimo taikymo sritį nepatenka, nes pastarajame nėra atitinkamos nuostatos.

57. Dėl 1 klausimo Norvegija teigia, kad Islandijos ir Norvegijos susitarimas dėl perdavimo tvarkos yra įprasta tarptautinė sutartis, kuri nėra EEE teisės dalis, ir jos negalima aiškinti taip pat, kaip EAO pagrindų sprendimo⁵². Net jei formuluotė panaši, kontekstas ir tikslas skiriasi. Sprendime *Petruhhin* daugiausia dėmesio skirta kontekstui ir tikslui.

58. Sprendime *Petruhhin* konstatuota, kad nevienodas požiūris gali būti pateisinamas nebaudžiamumo prevencija, o priemonės turi būti tinkamos tam tikslui pasiekti. Reikia nustatyti priemones, mažiau ribojančias laisvą judėjimą, kurias taikant galima tiek pat veiksmingai užkirsti kelią nebaudžiamumui, kaip ir taikant ekstradiciją⁵³.

59. Norvegijos nuomone, EAO pagrindų sprendime nacionaliniam teismui leidžiama teikti tokią pirmenybę, tačiau tas neleidžiama Susitarime dėl perdavimo tvarkos, kurio tikslas ir kontekstas skiriasi, ir jame neįtvirtintas tarpusavio pasitikėjimo tikslas, atitinkantis EAO pagrindų sprendimą⁵⁴ ar ESS 3 straipsnio 2 dalyje nurodytą tikslą (plg. Sprendimą *Petruhhin*). Sprendime *Petruhhin* teikiant tam tikslui pirmenybę taip pat buvo remiamasi EAO pagrindų sprendimo 1 straipsnio 2 dalimi, o Susitarime dėl perdavimo tvarkos nėra panašios nuostatos – jo preambulėje minimas tik „abipusio pasitikėjimo principas“. Pagal EEE susitarimo 3 straipsnį EEE susitarimo valstybės privalo lengvinti bendradarbiavimą, tačiau ESS 4 straipsnyje nenustatyta tokių kaip ES teisėje numatytų, papildomų reikalavimų. Susitarimo dėl perdavimo tvarkos 19 straipsnio 1 dalyje reikalaujama atsižvelgti į visas svarbias aplinkybes, ir pirmiausiai numatytus susitarimo 1 straipsnyje.

60. Dėl 2 klausimo reikia pažymėti, kad pagrindinės teisės yra EEE teisės dalis⁵⁵, o Chartijos 19 straipsnyje draudžiamas išsiuntimas į valstybę, kurioje asmeniui gresia patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį arba būti baudžiamam⁵⁶. Norvegijos manymu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo įvertinti duomenis, patvirtinančius realų pavojų patirti nežmonišką ir žeminantį elgesį ekstradicijos į Rusiją atveju⁵⁷, ir atsižvelgti į Islandijos institucijų sprendimą suteikti pabėgėlio statusą bei duomenis, kuriais tas sprendimas grindžiamas.

61. Kroatija nurodo, kad EEE susitarimo 28 ir 36 straipsniai atitinka SESV 45 ir 56 straipsnius⁵⁸, ir pažymi, kad SESV 21 straipsnis taikomas asmenims, kurie vyksta į kitas valstybes nares dėl priešasčių, nesusijusių su ekonomine veikla. SESV 21 straipsnis taikomas EEE piliečiams, nes Direktyvoje 2004/38 neapsiribojama ekonomine veikla.

50 2016 m. liepos 26 d. Sprendimas *Jabbi* / *Norvegijos vyriausybė*, E-28/15, EFTA Ct. Rep.

51 Byla *Campbell* / *Norvegijos vyriausybė*, E-4/19 (byla nagrinėjama).

52 Žr. šios išvados 34 išnašą. Norvegija teigia, kad Susitarimas dėl perdavimo tvarkos reglamentuojamas Vienos konvencijoje dėl tarptautinių sutarčių teisės (1969 m.), Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys, 1155 t., p. 331.

53 Norvegija nurodo 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Petruhhin* 37 ir 40 punktus (C-182/15, EU:C:2016:630).

54 Žr. šios išvados 34 išnašą.

55 Norvegija nurodė 2016 m. balandžio 19 d. ELPA teismo sprendimą *Holship Norge AS / Norsk Transportarbeiderforbund* (E-14/15, ELPA teismo ataskaita, 123 punktas).

56 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 62 punktas).

57 Ten pat, 58 ir 62 punktai.

58 Kroatija nurodo 2007 m. rugsėjo 11 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-318/05, EU:C:2007:495, 32 punktas ir nurodyta jurisprudencija) ir 2016 m. gruodžio 21 d. Sprendimą *Komisija / Portugalija* (C-503/14, EU:C:2016:979, 35 ir 70 punktai).

62. Kadangi I. N. naudojosi teise laisvai judėti, jo situacija patenka į sutarčių taikymo sritį, kaip ji suprantama pagal SESV 18 straipsnį ir diskriminacijos dėl pilietybės draudimą⁵⁹, kuris atitinka EEE susitarimo 4 straipsnį.

63. Kroatija teigia, kad atsižvelgiant į Sprendimą *Petruhhin*⁶⁰ turėtų būti taikomos visos baudžiamojoje teisėje numatytos savitarpio pagalbos ir bendradarbiavimo priemonės, kad būtų išvengta nebaudžiamumo ir taikomos priemonės, kuriomis mažiausiai ribojamas laisvas judėjimas. Šiuo tikslu Kroatija remiasi Protokolo Nr. 19 dėl Europos Sąjungos sistemą integruotos Šengeno *acquis* 6 straipsnyje, kuris taikomas Islandijai ir Norvegijai, numatyta Šengeno *acquis* nuostatų taikymo sritimi.

64. Kroatija remiasi Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo⁶¹; pagrindinis šio susitarimo tikslas – sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, kurioje užtikrinamas laisvas asmenų, t. y. ir ES piliečių, ir užsieniečių, esančių ES teritorijoje, laisvas judėjimas.

65. Konvencijoje dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo numatyta priimti pagrindines nuostatas dėl savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose (III antraštinės dalies dėl policijos ir saugumo 2 skyrius), kuriomis šiuo metu grindžiama savitarpio teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose plėtra. Šengeno *acquis* taip pat apima Šengeno informacinę sistemą⁶².

66. Taigi Kroatija teigia, kad pirmenybė turėtų būti teikiama keitimuisi informacija su valstybe nare, kurios pilietis yra atitinkamas asmuo, siekiant sudaryti tai valstybei narei galimybę patraukti tą asmenį baudžiamojon atsakomybėn už veikas, įvykdytas už jos teritorijos ribų (jeigu ji tam turi kompetenciją), ir išduoti arešto orderį laikantis Susitarimo dėl perdavimo tvarkos.

67. Galiausiai Kroatija teigia, kad draudimas išsiųsti arba grąžinti užsieniečių ir nežmoniško bei žeminančio elgesio draudimas yra pagrindiniai tarptautinės pabėgėlių teisės principai. Jei I. N. prieglobsčio prašytų Kroatijoje, vadovaujantis Kroatijos įstatymo dėl tarptautinės apsaugos 43 straipsnio 1 dalimi būtų atsisakyta jį suteikti, nes tarptautinė apsauga jau buvo suteikta EEE valstybėje narėje.

68. Kroatija pažymi, kad Islandija taiko Reglamentą „Dublinas III“⁶³ ir dalyvauja sistemoje „Eurodac“⁶⁴. Taigi, Kroatija mano, kad galima sutikti, jog Islandija laikosi ES taisyklių dėl prieglobsčio ir tarptautinės apsaugos. 2014 m. Islandija su Europos prieglobsčio paramos biuru sudarė susitarimą⁶⁵ dėl Islandijos dalyvavimo sąlygų⁶⁶.

69. Taigi, kaip teigia Kroatija, nors šiuo metu EEE nėra sprendimų dėl prieglobsčio savitarpio pripažinimo sistemos, teisinė sistema yra apibrėžta bendrosios Europos prieglobsčio sistemos, o prieglobsčio suteikimo sąlygos kiekvienoje valstybėje yra vienodos.

59 Kroatija nurodo 1989 m. vasario 2 d. Sprendimą *Cowan* (186/87, EU:C:1989:47, 17–19 punktai).

60 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630).

61 Žr. šios išvados 16 išnašą.

62 Ją sudaro trys reglamentai: 2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1860 dėl Šengeno informacinės sistemos naudojimo neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimui (OL L 312, 2018, p. 1); 2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1861 dėl Šengeno informacinės sistemos (SIS) sukūrimo, eksploatavimo ir naudojimo patikrinimams kertant sieną, kuriuo iš dalies keičiama Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo ir iš dalies keičiamas bei panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1987/2006 (OL L 312, 2018, p. 14); 2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1862 dėl Šengeno informacinės sistemos (SIS) sukūrimo, eksploatavimo ir naudojimo policijos bendradarbiavimui ir teisminiam bendradarbiavimui baudžiamosiose bylose, kuriuo iš dalies keičiamas ir panaikinamas Tarybos sprendimas 2007/533/TVR ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1986/2006 ir Komisijos sprendimas 2010/261/ES (OL L 312, 2018, p. 56).

63 Žr. šios išvados 6 išnašą.

64 Šios išvados 7 išnašą.

65 Žr. šios išvados 7 išnašą.

66 Kroatija nurodo 2014 m. vasario 11 d. Tarybos sprendimą 2014/194/ES dėl Europos Sąjungos ir Islandijos Respublikos susitarimo dėl jos dalyvavimo Europos prieglobsčio paramos biuro veikloje sąlygų pasirašymo Sąjungos vardu (OL L 106, 2014, p. 2).

70. Kitaip nei Kroatija, Komisija laikosi nuomonės, kad siekiant išspręsti ginčą Islandijos, kaip EEE susitarimo šalies, statusas yra svarbesnis už jos narystę Šengeno erdvėje. Komisija mano, kad iš tam tikrų EEE susitarimo nuostatų darytina tokia pati išvada kaip Sprendime *Petruhhin*. Per posėdį Komisija pripažino, kad pagrindinėje byloje nėra tam tikrų elementų, kurie buvo byloje *Petruhhin*, pvz., I. N. nėra ES pilietis, tačiau tie elementai gali būti kompensuojami kitomis EEE susitarimo nuostatomis.

71. Komisija primena, kad pagal EEE susitarimo 1 straipsnį jo tikslas yra „skatinti nuolatinį ir subalansuotą Susitariančiųjų Šalių prekybos ir ekonominių santykių stiprinimą taikant vienodas konkurencijos sąlygas ir laikantis tokių pačių taisyklių tam, kad būtų sukurta vientisa“ EEE.

72. Komisija pripažįsta, kad Susitariančiųjų Šalių bendroje deklaracijoje, pridedamoje prie EEE jungtinio komiteto sprendimo Nr. 158/2007, kuriuo į EEE susitarimą įtraukiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB⁶⁷ (šiuo sprendimu Direktyva 2004/38 įtraukta į EEE teisę), nurodyta, *inter alia*, kad EEE teisėje nėra sąvokos, atitinkančios Sąjungos pilietybės sąvoką, ir kad EEE susitarimu nesukuriamas EEE piliečių politinių teisių teisinis pagrindas.

73. Vis dėlto visos Direktyvoje 2004/38 numatytos teisės ir laisvės yra įtrauktos į EEE teisę. Jei laikomasi sąlygų, EEE piliečiai turi teisę judėti EEE ir iki trijų mėnesių gyventi EEE susitarimo valstybėje jų nediskriminuojant, net jeigu jie yra ekonomiškai neaktyvūs⁶⁸. Kroatija teigia, kad nuspręsti, ar I. N. situacija patenka į EEE susitarimo 28 ar 36 straipsnių ir Direktyvos 2004/38 taikymo sritį, turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, ir pažymi, kad I. N. galbūt pasinaudojo savo, kaip turistu, teise gauti paslaugas⁶⁹. Komisija teigia, kad atsižvelgiant į tai, jog I. N. iš Islandijos išvyko į Kroatiją, jis bet kuriuo atveju patenka į EEE susitarimo taikymo sritį. Todėl jis turi teisę į apsaugą nuo diskriminacijos (EEE susitarimo 4 straipsnis ir SESV 18 straipsnis).

74. Komisijos nuomone, Teisingumo Teismo sprendimas *Petruhhin* iš esmės buvo grindžiamas ne abstrakčia pilietybės sąvoka, o teise laisvai judėti ir SESV 18 straipsniu; Komisija taip pat nurodo, kad Sprendime *Pisciotti*⁷⁰ padaryta išvada, kad išeities taškas Sprendime *Petruhhin* nurodytai procedūrai pradėti yra SESV 18 straipsnyje, kuris atitinka EEE susitarimo 4 straipsnį, nurodytos diskriminacijos buvimas.

75. Komisija teigia, kad verta palyginti Teisingumo Teismo sprendimą *O ir B*⁷¹ ir ELPA teismo sprendimą *Jabbi*⁷². Sprendime *O ir B* Teisingumo Teismas iš SESV 21 straipsnio darė išvadą, kad trečiosios valstybės pilietis, kuris yra ES piliečio šeimos narys, turi išvestinę teisę pasilikti pastarojo kilmės valstybėje narėje. Sprendime *Jabbi* ELPA teismas priėjo prie tos pačios išvados, Direktyvą 2004/38 taikydamas EEE piliečiams, kurie nėra ekonomiškai aktyvūs, nors Teisingumo Teismas Sprendime *O ir B* atsisakė taip taikyti Direktyvą 2004/38.

67 Žr. šios išvados 30 išnašą.

68 Komisija nurodo Direktyvos 2004/38 4–7 straipsnius ir 2013 m. liepos 22 d. ELPA teismo sprendimo *Wahl* (E-15/12, ELPA teismo ataskaita., 78 ir 79 punktai).

69 Šiuo klausimu Komisija nurodo 1989 m. vasario 2 d. Sprendimą *Cowan* (186/87, EU:C:1989:47, 14–17 punktai) ir 2012 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Granville* (E-13/11, ELPA teismo ataskaita., 37 punktas).

70 2018 m. balandžio 10 d. sprendimas (C-191/16, EU:C:2018:222).

71 2014 m. kovo 12 d. sprendimas (C-456/12, EU:C:2014:135).

72 2016 m. liepos 26 d. ELPA teismo sprendimas *Jabbi / Norvegijos vyriausybė* (E-28/15, ELPA teismo ataskaita, 66–77 punktai). Komisija taip pat nurodo 2014 m. lapkričio 24 d. ELPA teismo sprendimo *Islandija / Gunnarsson*, E-27/13, 79–82 punktus.

76. Komisija pažymi, kad EEE susitarime pripažįstami „ypating[i] Europos bendrijos, jos valstybių narių ir ELPA valstybių santykia[i]“⁷³, pagrįsti „artumu, ilgalaikėmis bendromis vertybėmis“⁷⁴ ir „bendromis taisyklėmis“, o susitariančiųjų šalių tikslas yra „pasiekti ir išlaikyti vienodą šio Susitarimo nuostatų ir tų Bendrijos teisės aktų nuostatų, kurios yra realiai perkeltos į [EEE susitarimą], aiškinimą ir taikymą bei pasiekti, kad keturių laisvių <...> srityje būtų laikomasi vienodo požiūrio į asmenis ir ūkio subjektus“⁷⁵. EEE susitarimo 105 ir 106 straipsniuose įtvirtintas vienodo aiškinimo principas⁷⁶.

77. Taigi, Komisija daro išvadą, kad reikėtų vadovautis Sprendime *Petruhhin* nurodytais principais, ir teigia, kad Islandijos institucijos turi galimybę pasinaudoti Europos arešto orderiu⁷⁷ lygiaverte priemone, t. y. Susitarimu dėl perdavimo tvarkos. Komisija mano, kad Kroatijos institucijos privalo Islandiją informuoti apie Rusijos pateiktą ekstradicijos prašymą ir sudaryti šiai valstybei galimybę pateikti prašymą dėl to asmens grąžinimo, jei pagal Susitarimą dėl perdavimo tvarkos Islandija savo piliečio atžvilgiu gali vykdyti baudžiamąjį procesą. Kroatija šiam prašymui turi teikti pirmenybę⁷⁸. Gavusi šį prašymą Kroatija privalo I. N. perduoti Islandijai.

IV. Analizė

A. Pagrindiniai ginčo elementai kelių lygių teisinėje sistemoje

78. Pirmiausia verta pažymėti, kad pagrindinė byla susijusi su septyniomis teisinėmis sistemomis. Svarbios trys nacionalinės teisinės sistemos (Islandijos, Kroatijos ir Rusijos teisinės sistemos), trys tarpvalstybinės teisinės sistemos (Europos Sąjunga, Europos Taryba ir Europos ekonominė erdvė) ir universalios viešosios tarptautinės teisės sistemos teisinės priemonės, pvz., Ženevos konvencija dėl pabėgėlių statuso⁷⁹. Tos sistemos persidengia koncentriniais apskritimais ir nė viena iš jų neturi viršenybės kitų atžvilgiu, išskyrus išimtinius atvejus, kai dėl bet kurios iš jų (išskyrus Rusijos ir Islandijos sistemas) kyla pavojus ES teisės viršenybei, vienovei ir veiksmingumui⁸⁰.

79. Vis dėlto tokio klausimo pagrindinėje byloje tiesiogiai nekilo. Taigi, viršvalstybinė teisinė tvarka, kaip ji apibūdinama ES, kaip papildoma konstitucinė tvarka, nėra aukštesnio ar žemesnio hierarchijos lygio, nei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, ar bet kuri kita persidengianti teisinė tvarka⁸¹. Jos sąveikauja ir turi įtakos viena kitai⁸².

80. Trumpai tariant, šias teisines sistemas (kelias teisines tvarkas, sudarančias šios bylos teisinį pagrindą) išrikiavus, kiekviena iš šių sistemų turi hierarchiją tarpusavyje, tačiau nesudaro jokio aukštesnės hierarchijos vieneto.

73 EEE susitarimo antra konstatuojamoji dalis.

74 Ketvirta konstatuojamoji dalis.

75 Penkiolikta konstatuojamoji dalis.

76 2017 m. liepos 26 d. ELPA teismo sprendimas *Jabbi / Norvegijos vyriausybė*, E-28/15, EFTA Ct. rep., 68 ir 70 punktai.

77 Žr. šios išvados 34 išnašą.

78 Šiuo klausimu Komisija nurodo 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimą *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630, 49 punktas) ir 2018 m. balandžio 10 d. Sprendimą *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222).

79 Žr. šios išvados 10 išnašą.

80 Žr. 2013 m. vasario 26 d. Sprendimą *Melloni* (C-399/11, EU:C:2013:107, ypač 58 ir 59 punktai). Žr. neseniai priimtą 2019 m. liepos 29 d. Sprendimą *Spiegel Online* (C-516/17, EU:C:2019:625, 21 punktas).

81 Pernice, I., „Multilevel Constitutionalism and the Crisis of Democracy in Europe“, 11 (2015), *European Constitutional Law Review*, p. 541, 544 ir 545.

82 Žr. Lenaerts, K., „The European Court of Human Rights and the Court of Justice of the European Union: Creating Synergies in the Field of Fundamental Rights Protection“, 1 (2018), *Il Diritto dell'Unione Europea*, p. 9 ir 2018 m. kovo 23 d. Sofijos universiteto teisės mokykloje šia tema pasakytą kalbą.

81. Taigi, Teisingumo Teismui pirmiausia reikia nustatyti normines taisykles, leidžiančias jam atsakyti į prejudicinius klausimus aplinkybėmis, kurios apibūdinamos kaip daugiapakopis Europos Konstitucinių Teismų⁸³, t. y. Teisingumo Teismo, Europos Žmogaus Teisių Teismo ir (šioje byloje) Kroatijos Aukščiausiojo Teismo bendradarbiavimas⁸⁴. Iš tiesų, atsižvelgiant į ELPA teismo funkcijų ir jo jurisprudencijos svarbą šiam ginčui išspręsti, pagrindinėje byloje tampa svarbūs keturi teismai.

82. Pažymėtina kad, nors SESV nėra aiškios nuostatos, atitinkančios EEE susitarimo 6 straipsnį⁸⁵, Teisingumo Teismas, pažymėjęs, kad vienas iš EEE tikslų yra ES teritorijoje įgyvendinamą bendrąją rinką išplėsti į ELPA susitariančiąsias valstybes, konstatavo, kad keliomis EEE susitarimo nuostatomis siekiama „užtikrinti kuo vienodesnę jo aiškinimą visoje EEE <...>“. Atsižvelgdamas į tai Teisingumo Teismas turi prižiūrėti, kad EEE susitarimo nuostatos, iš esmės identiškoms Sutarties nuostatoms, būtų vienodai aiškinamos valstybėse narėse⁸⁶. Šiuo vientisumo principu sustiprinama EEE padėtis kelių lygių konstitucinėje santvarkoje, kuri analizuojama šioje išvadoje⁸⁷.

83. Pagrindiniai ginčo, kurį reikia išspręsti, aspektai yra šie: 1) teisės judėti bei gauti paslaugas ir diskriminacijos dėl pilietybės draudimo, numatytų ir SESV (56 ir 18 straipsniai)⁸⁸, ir EEE sutartyje (36 ir 4 straipsniai) taikymo sritis; 2) objektyvus aiškaus tos teisės apribojimo pateisinimas; 3) objektyviam pateisinimui pagrindinės bylos aplinkybėmis svarbios normos ir faktinės aplinkybės, įskaitant bendros Europos prieglobsčio sistemos taisykles, tarpusavio pasitikėjimą ir Susitarime dėl perdavimo tvarkos išdėstytą tarptautinį susitarimą; 4) pagal EŽTK 6 bei 13 straipsnius ir Chartijos 4, 19 ir 47 straipsnius užtikrinamos pagrindinės I. N. teisės nepatirti nežmoniško bei žeminančio elgesio ir akivaizdaus teisingumo paneigimo⁸⁹.

B. Reikšmingos normos

1. Laisvė gauti paslaugas

a) EEE susitarimo 4 ir 36 straipsniai

84. Kalbant apie normų nustatymą, pažymėtina, kad remiantis Teisingumo Teismui per posėdį pateikta medžiaga dėl I. N. veiklos atvykus į Kroatijos teritoriją (t. y. kad jis atostogavo; žr. šios išvados 48 punktą) galima daryti išvadą, kad jis buvo paslaugų gavėjas pagal EEE susitarimo 36 straipsnį dėl laisvo paslaugų judėjimo. Teisingumo Teismas konstatavo, kad EEE susitarimo 36 straipsnis „yra

83 Voßkuhle, A., „Multilevel Cooperation of the European Constitutional Courts „Der Europäische Verfassungsgerichtsverbund“ 6 (2010), *European Constitutional Law Review*, p. 175.

84 Dėl valstybių narių Konstitucinių Teismų šioje paradigmoje žr. Popelier, P., Mazmanyan, A. ir Vandenbruwaene, W. (red.), *The Role of Constitutional Courts in Multilevel Governance*, Intersentia, 2013.

85 Tokia nuostata buvo pirmojoje EEE susitarimo redakcijoje (104 straipsnio 1 dalis). Tačiau *Nuomonėje dėl Susitarimo tarp Bendrijos ir Europos laisvosios prekybos asociacijos šalių dėl Europos ekonominės erdvės sukūrimo projekto, pateiktoje pagal Sutarties 228 straipsnio 1 dalį* (Nuomonė 1/91, EU:C:1991:490) Teisingumo Teismas paskelbė, kad ta nuostata nesuderinama su ES teise. Žr. Baudenbacher, C., *The EFTA Court: Structure and Tasks*, „*The Handbook of EEE Law*, Springer, 2016, p. 179, 188.

86 2003 m. rugsėjo 23 d. Sprendimas *Ospelt ir Schlössle Weissenberg* (C-452/01, EU:C:2003:493, 29 punktą). Iš naujesnių sprendimų žr., pavyzdžiui, 2011 m. spalio 20 d. Sprendimą *Komisija / Vokietija* (C-284/09, EU:C:2011:670, 95 punktą); 2012 m. liepos 19 d. Sprendimą *A* (C-48/11, EU:C:2012:485, 22 punktą); 2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimą *Essent Belgium* (C-204/12–C-208/12, EU:C:2014:2192, 72 punktą ir nurodyta jurisprudencija). Iš Bendrojo Teismo sprendimų žr. 1997 m. sausio 22 d. Sprendimą *Opel Austria / Taryba* (T-115/94, EU:T:1997:3).

87 Tai, kad tarp persidengiančių sferų nėra hierarchijos, matyti iš komentarų, kad ELPA teismas EŽTK 6 straipsnyje numatytai teisei į teisingą bylos nagrinėjimą suteikia daugiau svarbos, nei Teisingumo Teismas. Žr., pvz., Baudenbacher, B., „The EFTA Court and the Court of Justice of the European Union: Coming in Parts But Winning Minds“, *The Court of Justice and the Construction of Europe: Analyses and Perspectives on Sixty Years of Case-law*, T.M.C. Asser Press (2013), p. 198, kuriame nurodomas E. B. de la Serr tinklaraštyje pateiktas 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *KME Germany ir kt. / Komisija* (C-272/09 P, EU:C:2011:810) ir 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Chlakor / Komisija* (C-386/10 P, EU:C:2011:815) komentaras.

88 Chartijos 45 straipsnyje taip pat ginamos Europos Sąjungos piliečių teisės laisvai judėti ir gyventi Sąjungoje.

89 Kitas reikšmingas Europos teisės aktas yra Europos konvencija dėl savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose (ETS Nr. 030), kuri įsigaliojo 1962 m. birželio 12 d. Rusija ratifikavo abu šiuos susitarimus, o Europos konvencijos dėl savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose antrasis papildomas protokolai (ETS Nr. 182) Rusijos atžvilgiu įsigaliojo 2020 m. sausio 1 d. Taip pat yra Europos Tarybos priimta Europos nuteistųjų asmenų perdavimo konvencija (ETS Nr. 112).

analogiškas SESV 56 straipsniui“, todėl SESV 56 straipsnio apribojimas „iš esmės pažeidžia ir <...> 36 straipsnį“⁹⁰. Teisingumo Teismas taip pat pripažino, kad EEE susitarimo 4 straipsnio formuluotė beveik tokia pati kaip ir SESV 18 straipsnio, todėl tas straipsnis ir SESV 18 straipsnis „turi būti aiškinam[i] vienodai“⁹¹. Reikia nepamiršti, kad apsaugos nuo ekstradicijos aspektu I. N. buvo diskriminuojamas dėl pilietybės gaudamas turizmo paslaugas.

85. Svarbu pažymėti, kad ELPA teismas taikė Teisingumo Teismo sprendimą *Cowan*⁹², nustatydamas teisę gauti paslaugas⁹³, ir tomis aplinkybėmis buvo taikomas diskriminacijos dėl pilietybės draudimas. Tai gali būti taikoma pagrindinėje byloje, kurioje šią teisę turi nagrinėti Teisingumo Teismas, o ne ELPA teismas.

86. Iš tiesų I. N. teisių gauti turizmo paslaugas apribojimas (per asmens atostogas priimtu baudžiamojo teismo sprendimu dėl suėmimo ekstradicijos tikslais) buvo kur kas didesnis nei apribojimas, aptariamasis Sprendime *Cowan*⁹⁴. Toje byloje buvo nagrinėjamas atsisakymas leisti dalyvauti fonde siekiant gauti kompensaciją už užpuolimą per atostogas, kuris įvyko po atostogų.

87. Be to, kaip per posėdį nurodė EPI, tai, kad apribojimas buvo taikomas taikant baudžiamąją teisę neturi reikšmės (šios išvados 47 punktą), nes Teisingumo Teismo jurisprudencijoje nedaroma skirtumo tarp apribojimų, grindžiamų civiline, administracine ar baudžiamąja teise. Dar paminėčiau, kad iki EEE susitarimo įsigaliojimo buvo nustatyta, kad laisvo judėjimo apribojimai gali būti nustatyti baudžiamosios teisės taisyklėmis⁹⁵, ir kad diskriminacijos dėl pilietybės draudimą Teisingumo Teismas jau yra taikęs baudžiamojoje byloje⁹⁶.

88. Išsamumo sumetimais pažymiu, kad, priešingai, nei per posėdį nurodė Norvegija (šios išvados 55 punktą), nustatyti, kuri laisvė nagrinėjama konkrečioje byloje, nėra išimtinė valstybių narių teismų kompetencija, o Teisingumo Teismas pagal savo suformuotą jurisprudenciją turi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pateikti visą reikalingą informaciją apie Sąjungos teisę, kuri leistų išspręsti pastarojo nagrinėjamą ginčą⁹⁷.

89. Taigi atsakydamas į prejudicinius klausimus remsiuosi EEE susitarimo 36 ir 4 straipsniais (žr. šios išvados 124 punktą).

b) SESV 21 straipsnis neturi reikšmės pagrindinei bylai

90. Nustačius, kad pagrindinės reikšmingos normos yra EEE susitarimo 36 ir 4 straipsniai, klausimo, ar SESV 21 straipsnyje numatytos ES piliečių teisės gali būti taikomos EEE piliečiams, galima nenagrinėti, nepaisant to, kad šie aspektai buvo aptariamai pastabose⁹⁸. Kaip per posėdį pažymėjo EPI atstovas, SESV 21 straipsnis negali būti taikomas taip, kad būtų apribojama teisė laisvai judėti, kuri jau numatyta EEE susitarime (šios išvados 47 punktą).

90 2014 m. gruodžio 11 d. Sprendimas *Komisija / Ispanija* (C-678/11, EU:C:2014:2434, 66 punktą). Taip pat žr., pavyzdžiui, 2009 m. spalio 6 d. Sprendimą *Komisija / Ispanija* (C-153/08, EU:C:2009:618, 48 punktą): „tiek, kiek EEE susitarimo 36 straipsnio nuostatos yra tokios pačios teisinės apimtys kaip ir iš esmės identiškos EB 49 straipsnio (dabar – SESV 56 straipsnis) nuostatos“, išvada, prie kurios buvo prieita dėl EB 49 straipsnio, įskaitant diskriminaciją pateisinančias priežastis, galėtų būti „taikom[a] *mutatis mutandis*“.

91 2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimas *Essent Belgium* (C-204/12–C-208/12, EU:C:2014:2192, 123 punktą, siejamas su 72 punktu). Teisingumo Teismas nurodė 2004 m. balandžio 1 d. Sprendimą *Bellio Flli* (C-286/02, EU:C:2004:212, 34 ir 35 punktai) ir 2008 m. balandžio 10 d. Sprendimą *Komisija / Portugalija* (C-265/06, EU:C:2008:210, 30 punktą).

92 1989 m. vasario 2 d. sprendimas (186/87, EU:C:1989:47).

93 2002 m. balandžio 25 d. ELPA teismo sprendimas *Granville*, E-13/11, ELPA teismo ataskaitos 37 punktą.

94 1989 m. vasario 2 d. sprendimas (186/87, EU:C:1989:47).

95 1993 m. lapkričio 24 d. Sprendimas *Keck ir Mithouard* (C-267/91 ir C-268/91, EU:C:1993:905).

96 Pavyzdžiui, 1984 m. liepos 10 d. Sprendimas *Kirk* (C-63/83, EU:C:1984:255).

97 Žr., pavyzdžiui, neseniai priimtą 2019 m. gegužės 8 d. Sprendimą *Związek Gmin Zagłębia Miedziowego* (C-566/17, EU:C:2019:390, 44 punktą).

98 Žr. šios išvados 38, 40, 55 ir 56, 61, 75 punktus.

91. Kad ir koks pagal ELPA teisę būtų SESV 21 straipsnyje numatytų teisių statusas (ši klausimą netrukus vėl nagrinės⁹⁹ ELPA teismas; žr. šios išvados 56 punktą), tai neturi reikšmės pagrindinės bylos baigčiai¹⁰⁰. Pakanka paminėti, kad jurisprudencijos, kurią Teisingumo Teismas suformavo išimtinai remdamasis SESV 21 straipsniu (ši jurisprudenciją aptarė Komisija; žr. šios išvados 75 punktą), svarba pagrįstai vertinama skeptiškai, nes SESV 21 straipsnis į sutartis buvo įtrauktas 2007 m. Lisabonos sutartimi, t. y. praėjus daug laiko po EEE susitarimo įsigaliojimo (1994 m. sausio 1 d.)¹⁰¹.

2. Objektivus pateisinimas

a) Tikslas išvengti nebaudžiamumo – objektivus laisvės gauti paslaugas apribojimo pateisinimas

92. Pagal EEE teisę¹⁰², kaip ir pagal SESV 56 straipsnį, teisei į laisvą turizmo paslaugų judėjimą taikoma objektyvaus pateisinimo sąlyga. Ar EEE susitarimo 36 straipsnyje numatytos I. N. teisės laisvai judėti apribojimą, jį suimant ekstradicijos tikslais, kai Kroatijos piliečiams tas netaikoma, Kroatija gali objektyviai pateisinti tikslu išvengti nebaudžiamumo?

93. Tik dabar Sprendimas *Petruhhin*¹⁰³ tampa reikšmingas pagrindinei bylai, nors ir atrodo, kad šis sprendimas buvo svarbiausias elementas nagrinėjant bylą Kroatijos teismuose, todėl turėjo įtakos (galbūt per daug) bylos medžiagos turiniui.

94. Sprendime *Petruhhin* Teisingumo Teismas konstatavo, kad tikslas išvengti nusikaltimą padariusio asmens nebaudžiamumo rizikos iš principo yra „laikytinas teisėtu pagal Sąjungos teisę“¹⁰⁴, o šis (iš esmės) leidimas laisvo judėjimo apribojimą pateisinti tikslu išvengti nebaudžiamumo rizikos buvo pakartotas paskesniuose sprendimuose *Pisciotti*¹⁰⁵ ir *Raugevičius*¹⁰⁶.

95. Atrodytų, kad dėl EEE ir ES teisės vientisumo reikalavimo Kroatijai turėtų būti leidžiama remtis tikslu išvengti nebaudžiamumo suimant ir vykdant I. N. ekstradiciją. Kadangi laisvo judėjimo apribojimai gali būti grindžiami baudžiamąja teise, būtų nelogiška, jei valstybei narei nebūtų leidžiama remtis argumentais, lygiai taip pat išplaukiančiais iš baudžiamosios teisės taikymo, tiems apribojimams pateisinti.

99 Pirmiausia žr. 2016 m. liepos 26 d. ELPA teismo sprendimą *Jabbi / Norvegijos vyriausybė* (E-28/15, EFTA teismo ataskaita). I.N. nepareiškė konkretaus prieštaravimo, grindžiamo Direktyva 2004/38, pvz., tos direktyvos 5 straipsnyje numatytos teisės įvažiuoti pažeidimu, kuris buvo nagrinėjamas 2013 m. liepos 22 d. ELPA teismo Sprendime *Wahl* (E-15/12, EFTA teismo ataskaita). Todėl Direktyvos 2004/38 toliau nenagrinėsiu, o tik pažymėsiu, kad ji, kaip antrinės teisės priemonė, turi būti aiškinama taip, kad atitiktų pirminę priemonę, t. y. EEE susitarimo 36 straipsnį. Žr. 2012 m. sausio 23 d. ELPA teismo sprendimą *STX Norway Offshore AS ir kt. / Norvegija* (E-2/11, EFTA teismo ataskaita, 34 punktas).

100 Šiuo metu vykstančios diskusijos, ar pilietybę galima atskirti nuo valstybės narės pilietybės, taip pat galima nepaisyti. Žr., pvz., Nic Shuibhine, N., „The Territory of the Union in ES citizenship Law: Charting a Route from Parallel to Integrated Narratives“ (2019) *Yearbook of European Law* 1.

101 Čia turiu galvoje EEE teisėje daromą skirtumą tarp Teisingumo Teismo sprendimų, priimtų prieš pasirašant EEE susitarimą, kurie taikomi EEE susitarimo nuostatomis, kurios yra „iš esmės tolygios atitinkamoms Europos ekonominės bendrijos steigimo sutarties <...> normoms“ (EEE susitarimo 6 straipsnis), ir Teisingumo Teismo sprendimų, priimtų pasirašius EEE susitarimą. ELPA priežiūros institucija ir ELPA teismas privalo tik „deramai atsižvelgti į atitinkamuose [Teisingumo Teismo] sprendimuose nustatytus principus“ (ELPA valstybių susitarimo dėl Priežiūros institucijos ir Teisingumo Teismo įsteigimo (OL L 344, 1994, p. 3) 3 straipsnio 2 dalis).

102 2016 m. balandžio 19 d. ELPA teismo sprendimo *Holship Norge AS / Norsk Transportarbeiderforbund* (E-14/15, EFTA teismo ataskaita, 121 punktas).

103 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630).

104 Ten pat, 37 punktas.

105 2018 m. balandžio 10 d. sprendimas (C-191/16, EU:C:2018:222, 47 punktas).

106 2018 m. lapkričio 13 d. sprendimas (C-247/17, EU:C:2018:898, 32 punktas). Teisingumo Teismas dėl nebaudžiamumo rizikos taip pat išpėjo aiškindamas savo jurisprudenciją dėl Europos arešto orderio veikimo apribojimų ir rizikos patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį arba būti baudžiamam. Žr. 2018 m. liepos 25 d. Sprendimo *Generalstaatsanwaltschaft (Kalinimo sąlygos Vengrijoje)*, C-220/18 PPU, EU:C:2018:589, 85 ir 86 punktai).

96. Vis dėlto šis klausimas skiriasi nuo klausimo, ar, atsižvelgiant į visas pagrindinės bylos aplinkybes, Kroatijos institucijų veiksmai iki šiol „gali būti pateisinam[i] objektyviomis priežastimis“, kurios yra „būtinose interesuose, kuriuos jomis siekiama užtikrinti, apsaugai ir tik tiek, kiek šių tikslų negalima pasiekti mažiau ribojančiomis priemonėmis“¹⁰⁷.

b) *Tai, kad EEE teisėje nenumatytas tarpusavio pasitikėjimo principas – ne kliūtis taikyti Sprendime Petruhhin nurodytą procedūrą*

97. Pirma, sutinku su Norvegijos per posėdį pateiktais argumentais, kad tarpusavio pasitikėjimo principas, kaip jis Europos Sąjungoje plėtojamas nuo 2007 m. Lisabonos sutarties, pagal EEE teisę netaikomas. Nepaisant EEE teisinės sistemos *sui generis* pobūdžio, glaudžių ELPA ir ES valstybių narių santykių (kaip juos apibūdino EPI; žr. šios išvados 44 punktą) ir Komisijos nurodytų EEE susitarimo nuostatų dėl ypatingų EEE ir ES santykių (žr. šios išvados 76 punktą), iki Lisabonos sutarties tarpusavio pasitikėjimo principas buvo visiškai naujas¹⁰⁸. Kaip pažymėjo Norvegija (žr. šios išvados 59 punktą) ES sutarties 3 straipsnio 2 dalį atitinkančios nuostatos EEE susitarime nėra.

98. Vis dėlto nesutinku su Norvegijos argumentu, jog Sprendime *Petruhhin* Teisingumo Teismas kaip ekstradicijos alternatyvą, mažiau ribojančią teisę laisvai judėti, nurodė galimybę išduoti Europos arešto orderį, o tai reiškia, kad Teisingumo Teismas tą galimybę išduoti Europos arešto orderį siekė pripažinti vienintele priimtina alternatyva, kuria kaltinamasis gali remtis tuo atveju, kai valstybė narė kaip pateisinamą laisvo judėjimo apribojimą nurodo tikslą išvengti nebaudžiamumo.

99. Tai išplaukia iš Sprendimo *Pisciotti*, kuriame, kitaip nei Sprendime *Petruhhin*, nebuvo remiamasi Europos arešto orderio pagrindų sprendimo nuostatomis¹⁰⁹ atsižvelgiant į tarpusavio bendradarbiavimą (plg. Norvegijos argumentus, išdėstytus šios išvados 57 ir 59 punktuose). Sprendime *Pisciotti* pagrindinis dėmesys buvo skiriamas priemonės, pagal kurią kaltinamasis iš tikrųjų gali būti veiksmingai patrauktas baudžiamajon atsakomybėn, prieinamumui. Tame sprendime Teisingumo Teismas nurodė:

„Šiuo klausimu Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad reikia teikti pirmenybę keitimuisi informacija su valstybe nare, kurios pilietis yra suinteresuotasis asmuo, ir suteikti šios valstybės narės valdžios institucijoms galimybę išduoti Europos arešto orderį *vykdyti baudžiamąjį persekiojimą*. Taigi, kai valstybei narei, kurios teritorijoje judėjo Sąjungos pilietis, turintis kitos valstybės narės pilietybę, trečioji valstybė, su kuria pirmoji valstybė narė sudarė ekstradicijos sutartį, pateikia ekstradicijos prašymą, ji turi informuoti valstybę narę, kurios pilietybę toks asmuo turi, ir, jeigu to reikalauja aplinkybės, pastarosios prašymu perduoti šį asmenį, laikydamasi Pagrindų sprendimo 2002/584 nuostatų, *jeigu pagal nacionalinę teisę tokia valstybė narė turi kompetenciją vykdyti šio asmens baudžiamąjį persekiojimą už nusikaltimus, padarytus už jos teritorijos ribų* (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimo *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, 48 ir 50 punktus)“¹¹⁰.

100. Manau, kad sprendime daugiausia dėmesio buvo skiriama alternatyvos, kuria taip pat arba panašiai, kaip taikant ekstradiciją, užtikrinamas tikslas išvengti nebaudžiamumo, prieinamumui. Klausimą, ar veiksmai, kurių Islandija ėmėsi iki šiol, šią sąlygą atitinka, nagrinėsiu šios išvados 119–123 punkte, atsakydamas į prejudicinius klausimus

107 2018 m. balandžio 10 d. sprendimas (C-191/16, EU:C:2018:222, 48 punktą ir nurodyta jurisprudencija).

108 Dėl apžvalgos žr. Brouwer, E., „Mutual Trust and the Dublin Regulation: the Protection of Fundamental Rights in the ES and the Burden of Proof“ 9 (2013) *Utrecht Law Review*, p. 135.

109 Tas pats taikoma 2018 m. lapkričio 13 d. Sprendimui *Raugevičius* (C-247/17, EU:C:2018:898), kuriame buvo nagrinėjamas trečiosios valstybės prašymas dėl ES piliečiui, kuris naudojosi savo teise laisvai judėti, paskirtos laisvės atėmimo bausmės vykdymo.

110 Išskirta mano. 2018 m. balandžio 10 d. Sprendimas *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, 51 punktą).

c) Tarpusavio pasitikėjimas ir bendra Europos prieglobsčio sistema

101. Nors pripažįstu, kad pagal susitarimą dėl Kroatijos įstojimo į Europos Sąjungą įgyvendinant Šengeno *acquis* ji dalyvauja tik iš dalies (žr. šios išvados 15 punktą)¹¹¹, Kroatija dalyvauja bendroje Europos prieglobsčio sistemoje. Kroatija ne tik dalyvauja įgyvendinant Reglamentą „Dublinas III“¹¹² (jo pasekmes Teisingumo Teismas nagrinėjo Sprendime *A. S.*¹¹³) ir *Eurodac* reglamentą¹¹⁴, bet ir įgyvendino ir nuolat taiko¹¹⁵ Priskyrimo direktyvą¹¹⁶ bei Priėmimo direktyvą¹¹⁷. Todėl ji privalo laikytis SESV 80 straipsnio, pagal kurį bendros Europos prieglobsčio politikos įgyvendinimui „taikomas solidarumo <...> principas“.

102. Generalinė advokatė E. Sharpston savo išvadoje byloje *A. S. ir Jafari*¹¹⁸ nagrinėjo plačius parametrus, kuriais grindžiamas ir valstybių narių, ir Šengeno asocijuotųjų valstybių, kaip antai Islandijos, dalyvavimas įgyvendinant Reglamentą „Dublinas III“. Ji nurodė:

„BEPS buvo sukurta tokiomis aplinkybėmis, kai buvo pagrįsta daryti prielaidą, kad *visos* dalyvaujančios valstybės, *nesvarbu, ar tai būtų valstybės narės, ar trečiosios šalys*, laikosi pagrindinių teisių, įskaitant teises, grindžiamas Ženevos konvencija ir 1967 m. Protokolu bei EŽTK <...>, todėl valstybės narės šioje srityje gali pasitikėti viena kita <...>. Būtent dėl šio tarpusavio pasitikėjimo principo Sąjungos teisės aktų leidėjas priėmė [Reglamentą „Dublinas II“], siekdamas racionalizuoti prieglobsčio prašymų nagrinėjimą ir išvengti perkrauti sistemą, o taip gali atsitikti įpareigojus valstybių valdžios institucijas nagrinėti to paties prašytojo pateiktus daugkartinius prašymus, taip pat padidinti teisinį saugumą, kiek tai susiję su už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymu, ir taip išvengti *forum shopping*, visomis šiomis priemonėmis iš esmės stengdamasis paspartinti prašymų nagrinėjimą atsižvelgiant tiek į prieglobsčio prašytojų, tiek į dalyvaujančių šalių interesus. <...>. Tai yra pagrindiniai „laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės“ sampratos aspektai <...>, ir visų pirma BEPS, grindžiamos tarpusavio pasitikėjimu ir prezumpcija, kad kitos valstybės narės laikosi Sąjungos teisės, būtent pagrindinių teisių <...>“¹¹⁹.

103. Kalbant apie Islandiją, pažymėtina, kad 2001 m. tuometė Europos bendrija su Norvegija ir Islandija sudarė susitarimą dėl valstybės, atsakingos Islandijoje ar Norvegijoje pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijų¹²⁰. Todėl, kaip pažymėjo Kroatija (žr. šios išvados 68 punktą), Islandija visapusiškai dalyvauja įgyvendinant Reglamentą „Dublinas III“ ir sistemoje *Eurodac*¹²¹, be to, dalyvauja Europos prieglobsčio paramos biuro veikloje, o EPI taip pat nurodė (žr. šios išvados 47 punktą), kad Islandijos teisėje daroma nuoroda į Priskyrimo direktyvos 15 straipsnį.

111 Tai netrukus gali pasikeisti. Žr. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl tikrinimo, kaip Kroatija taiko visas Šengeno *acquis* nuostatas, COM(2019)497 *final*.

112 Žr. šios išvados 5 išnašą.

113 2017 m. liepos 26 d. Sprendimas *A. S.* (C-490/16, EU:C:2017:585).

114 Žr. šios išvados 7 išnašą.

115 Žr. šios išvados 7 išnašą.

116 Žr. šios išvados 7 išnašą.

117 <https://www.asylumineurope.org/reports/country/croatia/annex-i-transposition-ceas-national-legislation>

118 C-490/16 ir C-646/16, EU:C:2017:443.

119 Išskirta mano. Ten pat, 123 punktas. Generalinė advokatė nurodė Reglamento „Dublinas III“ 2, 3, 19 ir 39 konstatuojamąsias dalis; 2011 m. gruodžio 21 d. Sprendimą *N. S. ir kt.* (C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865); 2013 m. birželio 6 d. Sprendimą *MA ir kt.* (C-648/11, EU:C:2013:367); 2013 m. gruodžio 10 d. Sprendimą *Abdullahi* (C-394/12, EU:C:2013:813). Viduryje cituojamas tekstas iš Sprendimo *Abdullahi* (53 punktas).

120 Tarybos sprendimas 2001/258/EB (OL L 93, 2001, p. 38; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 76). Taip pat žr. šios išvados 6 išnašoje nurodyto Susitarimo 1 straipsnį.

121 Žr. atitinkamai šios išvados 6 ir 7 išnašas.

104. Atsižvelgiant į šiuos veiksnius, taip pat į Islandijos, kaip Šengeno asocijuotosios valstybės, platesnį dalyvavimą Šengeno *acquis*¹²², dėl sprendimų, patenkančių bendros Europos prieglobsčio politikos ir ypač į Reglamento „Dublinas III“ taikymo sritį, Kroatija ir Islandija turi laikytis tarpusavio pasitikėjimo įpareigojimo.

105. Reikia pažymėti, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją tarpusavio pasitikėjimo principas neapsiriboja pasitikėjimu pagarba prieglobsčio prašytojų pagrindinėms teisėms ir tinkamu Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso taikymu¹²³. Jis bendrai taikomas Sąjungos teisėje¹²⁴, todėl darytina prielaida, kad Islandija teisingai taikė Reglamentą „Dublinas III“ arba, kaip teigia EPI (žr. šios išvados 47 punktą), turi būti taikoma prielaida, kad Islandijos sprendimas suteikti prieglobstį buvo pagrįstas, nes ji save laikė pagal Reglamento „Dublinas III“ III skyrių atsakinga dalyvaujančia valstybe, o sprendimą gynė per posėdį (žr. šios išvados 51 punktą). Šis požiūris taip pat suderinamas su Reglamento „Dublinas III“ prioritetais ir organizaciniais reikalavimais, kuriuos generalinė advokatė E. Sharpston paaiškino savo išvadoje, cituojamoje šios išvados 102 punkte (prieglobsčio prašymų nagrinėjimo racionalizavimas; perkrovimo vengimas; teisinio saugumo didinimas; palankesnio teisinio reglamentavimo išvengimas).

106. Iš tiesų iki šiol tarpusavio pasitikėjimo principą taikant Reglamentą „Dublinas III“ Teisingumo Teismas apribojo tik dėl tikslo užtikrinti pagrindines prieglobsčio prašytojų teises¹²⁵. Būtų savaimė suprantama, jei pagal Reglamentą „Dublinas III“ tarpusavio pasitikėjimas galėtų būti sumenkinamas taip, kad tos teisės būtų atimtos.

107. Tai reiškia, kad Kroatija teisingai nurodo (žr. šios išvados 68 punktą), kad reikia pripažinti, jog Islandija laikosi ES taisyklių dėl prieglobsčio ir tarptautinės apsaugos ir kad nagrinėjant I. N. bylą taikomos visos numatytos dviejų valstybių bendradarbiavimo priemonės¹²⁶. Tarpusavio pasitikėjimo principas bendrojoje Europos prieglobsčio sistemoje yra tarpusavio pasitikėjimo principo rūšis, į kurią reikia atsižvelgti Kroatijos atsakymą į iki šiol pateiktus Islandijos prašymus vertinant pagal Sprendime *Petruhhin* nurodytus principus, o ne tarpusavio pasitikėjimas bendradarbiaujant baudžiamosiose bylose pagal ES teisę ar EEE susitarime numatytų sąžiningumo taisyklių išplėtimas ar plėtojimas. Remiantis Protokolo (Nr. 19) dėl Šengeno *acquis*¹²⁷ šešta konstatuojamąja dalimi, su Islandijos Respublika ir Norvegijos Karalyste būtina palaikyti „ypatingus santykius“.

108. Taip pat reikia pažymėti, kad tarpusavio pasitikėjimo principui, kurį Kroatija privalo taikyti Islandijos atžvilgiu, visiškai neturi reikšmės tai, kad I. N. įgijo Islandijos pilietybę. Pirma, I. N. kirtus Kroatijos sieną tebegaliojo Islandijos išduoti dokumentai, kuriais jam suteiktas pabėgėlio statusas. Antra, I. N. negalėjo prašyti prieglobsčio pagal Kroatijos teisę (žr. šios išvados 35 ir 67 punktus) ir Reglamentą „Dublinas III“¹²⁸, nes jam jau buvo suteiktas prieglobstis valstybėje, dalyvaujančioje

122 Tai iš esmės nurodyta Šengeno asociacijos susitarime (žr. šios išvados 4 išnašą) ir apima, pvz., 1985 m. birželio 14 d. Šengeno susitarimą (žr. šios išvados 21 išnašą) ir, taikant išimtis, Konvenciją dėl 1985 m. birželio 14 d. Šengeno susitarimo įgyvendinimo, kurią 1990 m. birželio 19 d. Šengene pasirašė Belgijos Karalystė, Vokietijos Federacinė Respublika, Prancūzijos Respublika, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė ir Nyderlandų Karalystė (žr. šios išvados 16 išnašą); 1999 m. kovo 12 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 574/1999, nustatantį trečiąsias šalis, kurių piliečiai privalo turėti vizas, kirsdami išorines valstybių narių sienas (OL L 72, 1999, p. 2; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 121) (dabar – 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1806, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams tas reikalavimas netaikomas, sąrašus (OL L 303, 2018, p. 39); 1995 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1683/95, nustatantį vienodą vizų formą (OL L 164, 1995, p. 1).

123 Žr. šios išvados 10 išnašą. Bendrai žr. Lawunmi, D., „The Dublin Regulation and the Charter: an impetus for change“, Peers, S., et. al. (red.) *The ES Charter of Fundamental Rights: a Commentary* Second Edition, Hart Publishing, 2020 (dar neišleista).

124 Žr., pavyzdžiui, 2019 m. kovo 19 d. Sprendimą *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 81 punktas).

125 Žr. 2011 m. gruodžio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimą *N. S. ir kt.* (C-411/10 ir C-493/10, EU:C:2011:865) ir sąveiką su 2011 m. sausio 21 d. EŽTT sprendimu *M. S. S prieš Belgiją ir Graikiją*, peticijos Nr. 30696/09. Žr. neseniai priimtą 2019 m. kovo 19 d. Sprendimą *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218).

126 Kroatija teisingai teigia, kad jai, bent iš dalies, privalomos Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo (žr. šios išvados 16 išnašą) II skyriaus Savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose nuostatos. Žr. Kroatijos Respublikos stojimo akto (žr. šios išvados 20 išnašą) II priedą. Islandijai tos pačios konvencijos II skyriaus Savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose nuostatos privalomos remiantis Šengeno asociacijos susitarimo (žr. šios išvados 3 išnašą) A priedo I dalimi.

127 Žr. šios išvados 17 išnašą.

128 Pagal Reglamento „Dublinas III“ (žr. šios išvados 5 išnašą) 3 straipsnio 1 dalį prašymą suteikti prieglobstį „nagrinėja viena valstybė narė“.

įgyvendinant Reglamentą „Dublinas III“. Trečia, sprendimas suteikti prieglobstį Islandijoje toliau buvo reikšmingas siekiant I. N. apsaugoti nuo Ženevos konvencijoje dėl pabėgėlių statuso¹²⁹ uždrausto elgesio ir išvengti palankesnio teisinio reglamentavimo ieškojimo (tai yra vienas iš pagrindinių Reglamento „Dublinas III“ tikslų)¹³⁰. Ketvirta, I. N. suteiktas pabėgėlio statusas nebuvo panaikintas pagal vieną iš tuo tikslu ES teisėje nustatytų procedūrų¹³¹.

109. Pripažįstu, kad Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso 1 straipsnio C dalies 3 papunktyje numatytas vienas iš pabėgėlio statuso nutraukimo pagrindų yra tai, kad asmuo „įgijo naują pilietybę ir naudojasi tos šalies, kurios pilietis jis dabar yra, gynyba“. Tačiau, atsižvelgiant į šios konvencijos tikslą, nutraukimo pagrindas, kad asmuo įgijo pilietybę, gali būti taikomas tik tuo atveju, „jei nebėra pagrindo, kuriuo remiantis buvo suteiktas pabėgėlio statusas, todėl apsauga nebėra reikalinga ar pateisinama“¹³². Kaip matyti iš pagrindinės bylos, dėl bendrosios Europos prieglobsčio sistemos administravimo ypatumų pabėgėlio statusas toliau gali būti „reikalingas“ apsaugai užtikrinti, net ir įgijus naują pilietybę. Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso 1 straipsnio C dalies 3 papunktis turi būti suprantamas būtent tokia kontekste, pagal kurią tos nuostatos negalima aiškinti pažodžiui. Konvencijos preambulėje nurodyta, kad „Jungtinių Tautų Organizacija ne kartą parodė didelį susirūpinimą pabėgėliais ir dėjo visas pastangas, kad šie galėtų *kuo plačiau naudotis* pagrindinėmis teisėmis ir laisvėmis“¹³³.

110. Galiausiai niekas taip neprieštarautų I. N. pagrindinėms teisėms, kaip apsaugos, kurią Islandija jam suteikė taikydama Reglamentą „Dublinas III“, panaikinimas dėl to, kad jis įgijo Islandijos pilietybę.

d) I. N. pagrindinių teisių apsaugai reikšmingos normos

111. Kalbant apie pagrindines teises, pažymėtina, kad I. N. tikslas yra išvengti grėsmės patirti nežmonišką ir žeminantį elgesį ar būti baudžiamam, taip pat išvengti nesąžiningo bylos nagrinėjimo. Dėl šių abiejų teisių I. N. yra vertinamas skirtingai nei Kroatijos pilietis, nes pagal Kroatijos Konstituciją piliečių ekstradicija draudžiama.

112. Šiuo klausimu verta pažymėti, kad pagrindinė byla yra koncentrinų apskritimų, apimančių aptariamą tarptautines organizacijas, sąveikos persidengimo pavyzdys, nes visose trijose teisinėse priemonėse, t. y. EŽTK, Chartijoje ir EEE susitarime, pagrindinių teisių, kurias reikia nagrinėti, apsauga yra panaši, nors priešingu atveju tos priemonės gali būti laikomos konkuruojančiomis. Nežmoniško ir žeminančio elgesio draudimas yra bendro Europos konstitucinio paveldo dalis.

113. Pripažįstu, kad Europos Žmogaus Teisių Teismas pažymėjo, jog „nors ELPA teismas išsakė nuomonę, kad EEE susitarimo nuostatos „turi būti aiškinamos atsižvelgiant į pagrindines teises“ siekiant didinti EEE teisės ir ES teisės vientisumą (žr., be kita ko, ELPA teismo sprendimo E-28/15 *Yankuba Jabbi* [2016] 81 punktą), EEE susitarimas neapima ES pagrindinių teisių chartijos, taip pat jame nėra jokių nuorodų į kitas teises priemones, turinčias tokį patį poveikį, pvz., į Konvenciją“¹³⁴.

129 Žr. šios išvados 10 išnašą. Pagal Reglamento „Dublinas III“ 3 konstatuojamąją dalį ši konvencija yra šaltinis, kuriuo remiamasi aiškinant tą reglamentą.

130 Žr. generalinės advokatės E. Sharpston išvadą byloje *A. S. ir Jafari*; šios išvados 102 punktą.

131 Žr. Procedūrų direktivą (šios išvados 7 išnaša).

132 Kapferer, S. „Cancellation of Refugee Status“, *Legal and Protection Policy Research Series*, UNHCR PPLA/2003/02, 2003 m. kovo mėn., p. 36 ir 37.

133 Išskirta mano. Žr. šios išvados 10 išnašą. Taip pat dėl Ženevos konvencijos statuso ES teisėje žr. 2019 m. gegužės 14 d. Sprendimą *M ir kt. (Pabėgėlio statuso panaikinimas)* (C-391/16, C-77/17 ir C-78/17, EU:C:2019:403, 78 ir 81 punktai). 108 punkte Teisingumo Teismas konstatavo, kad antrinė ES teisė neturėtų būti aiškinama taip, kad ja šios valstybės skatinamos „nesilaikyti tarptautinių pareigų, kaip antai išplaukiančių iš Ženevos konvencijos, taip apribojant teises“, kuriomis šie asmenys naudojami pagal šią konvenciją.

134 2019 m. lapkričio 5 d. Antrosios kolegijos sprendimo *Konkurrenten. NO A.S. prieš Norvegiją*, peticijos Nr. 47341/15, 43 punktą.

114. Vis dėlto pagrindinės bylos aplinkybėmis tai paprasčiausiai neturi reikšmės, nes susitariančiųjų valstybių teismų pareiga prieš priimant sprendimą dėl ekstradicijos įvertinti riziką patirti nežmonišką ir žeminantį elgesį yra įtvirtinta Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijoje, suformuotoje pagal EŽTK 3 straipsnį¹³⁵. Sąsaja su ES teise ir Chartija išplaukia iš to, kad Teisingumo Teismas konstatavo, jog „Chartijos 4 straipsnyje numatytas nežmoniško ar žeminančio elgesio draudimas atitinka draudimą, įtvirtintą EŽTK 3 straipsnyje, todėl, vadovaujantis Chartijos 52 straipsnio 3 dalimi, jo esmė ir apimtis yra tokie patys kaip pagal šią konvenciją“¹³⁶. Atskirų pagrindinių teisių apsauga gali būti sustiprinta išplečiant Chartijos taikymo sritį (pvz., galbūt dėl nuosavybės apsaugos pagal Chartiją, kaip matyti iš Chartijos 17 straipsnio ir ten pateiktos tiesioginės nuorodos į intelektinę nuosavybę), tačiau pagrindinėje byloje tokia situacija nenagrinėjama.

115. Sąsaja su EEE teise išplaukia iš to, kad EŽTK yra ilgalaikis EEE teisės šaltinis – EEE susitarimo pirmoje konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad EEE bus pagrįsta „taika, demokratija ir žmogaus teisėmis“; tai taikoma įpareigojant EEE susitarimo susitariančiąsias šalis laikytis pagrindinių teisių, kai tos šalys nukrypsta nuo EEE teisės¹³⁷.

116. Pagal ES teisę, kaip ir pagal EŽTK teisę, draudimas asmenį išduoti į valstybę, kurioje jam gresia patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, taikomas visų asmenų atžvilgiu, neatsižvelgiant į jų pilietybę. Tai matyti iš Chartijos 19 straipsnio 2 dalyje vartojamo žodžio „niekas“; šia nuostata į ES teisę perkelti principai, kuriuos Europos Žmogaus Teisių Teismas suformulavo pagal EŽTK 3 straipsnį¹³⁸. Taigi, atsižvelgiant į plačią šios pagrindinės teisės taikymo sritį *ratione personae*, jos įgyvendinimui neturi reikšmės tai, kad I. N. nėra ES pilietis. 19 straipsnio 2 dalis taikoma nepriklausomai nuo diskriminacijos ir ES pilietybės¹³⁹.

117. Kalbant apie draudimą išsiųsti asmenį į valstybę, kurioje dėl sisteminių trūkumų nebus užtikrinta jo teisė į sąžiningą bylos nagrinėjimą, pažeidžiant Chartijos 47 punktą, pažymėtina, kad Teisingumo Teismas jį iki šiol pripažino tik Europos kontekste ir tik pagal Europos arešto orderį¹⁴⁰. Tačiau, kaip nurodžiau savo išvadoje byloje *Minister for Justice and Equality*¹⁴¹, Europos Žmogaus Teisių Teismas draudžia Susitariančiosioms Valstybėms išsiųsti asmenį, jei šiam paskirties šalyje gresia pavojus susidurti su akivaizdžiu teisingumo paneigimu, pažeidžiant EŽTK 6 straipsnį¹⁴². Todėl manau, kad į materialinę Chartijos 47 straipsnio taikymo sritį taip pat patenka situacijos, kai bet kokiam asmeniui, neatsižvelgiant į jo pilietybę¹⁴³, gresia pavojus susidurti su tokiu teisingumo paneigimu trečiojoje valstybėje, ir jo situacija patenka į Chartijos taikymo sritį. Taip yra todėl, kad pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį toje Chartijoje nurodytos teisės, atitinkančios EŽTK numatytas teises, turi būti aiškinamos vienodai, o ES paliekama diskrecija numatyti didesnę apsaugą. Kitaip tariant, jeigu pagal EŽTK 6 straipsnį draudžiama asmenį išsiųsti, kai jam kyla akivaizdaus teisingumo paneigimo pavojus, tai turi būti draudžiama ir pagal Chartijos 47 straipsnį.

135 Žr., pavyzdžiui, 2019 m. lapkričio 19 d. EŽTT sprendimo *TK ir SR prieš Rusiją*, (ECLI:CE:ECHR:2019:1119JUD002849215) 78 ir 91–96 punktus.

136 2017 m. vasario 16 d. Teisingumo Teismo sprendimas *C. K. ir kt.* (C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, 67 punktas).

137 2016 m. balandžio 19 d. ELPA teismo sprendimo *Holship Norge AS / Norsk Transportarbeiderforbund*, E-14/15, EFTA Ct. Rep., 123 punktas.

138 Žr. Chartijos 19 straipsnio 2 dalies išaiškinimą (OL C 303, 2007, p. 17).

139 2017 m. rugsėjo 6 d. Nutartis *Peter Schotthöfer & Florian Steiner* (C-473/15, EU:C:2017:633). Jos rezoliucinėje dalyje kalbama apie pilietybę, tačiau jos punktuose, kuriuose išdėstyti iš Chartijos 19 straipsnio 2 dalies išplaukiantys teisės principai, apie ją nekalbama. Konkrečiai žr. 22, 24 ir 26 punktus. 24 punkte nurodytas „asmuo“, ne pilietis. Dėl grąžinimo ir Chartijos 19 straipsnio 2 dalies žr. 2019 m. gegužės 14 d. Sprendimą *M ir kt. (Pabėgėlio statuso panaikinimas)* (C-391/16, C-77/17 ir C-78/17, EU:C:2019:403, 95 punktas).

140 2018 m. liepos 25 d. Sprendimas *Minister for Justice and Equality* (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586).

141 C-216/18 PPU, EU:C:2018:517, 66 punktas.

142 2012 m. sausio 17 d. EŽTK sprendimas *Othman (Abu Qatada) prieš Jungtinę Karalystę* (CE:ECHR:2012:0117JUD000813909, 258 punktas).

143 Pažymėtina, kad EEE susitarimo 4 straipsnyje ir SESV 18 straipsnyje numatytas diskriminacijos dėl pilietybės draudimas nėra taikomas tik atitinkamai EEE piliečiams ar ES piliečiams, ir Chartijos 21 straipsnio antra pastraipa nėra taip suformuluota. Atsižvelgiant į atitinkamų priemonių taikymo sritį tas draudimas taikomas visiems asmenims.

118. I. N. situacija į Chartijos taikymo sritį patenka dėl dviejų priežasčių. Pirma, ir pagal EEE teisę, ir pagal ES pagrindinių teisių teisę, nukrypstant nuo laisvo judėjimo, turi būti gerbiamos pagrindinės teisės¹⁴⁴. Antra, kadangi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagal Reglamentą „Dublinas II“ privalo laikytis tarpusavio pasitikėjimo principo, visos reikšmingos Reglamento „Dublinas III“ nuostatos, kaip antai 3 straipsnio 1 dalis ir jame numatytas (numanomas) draudimas teikti kelis prieglobsčio prašymus, turi būti aiškinami ir taikomi taip, kad atitiktų Chartiją¹⁴⁵.

V. Reikšmingos faktinės aplinkybės ir atsakymai į prejudicinius klausimus

119. Atsakydamas į prejudicinius klausimus taip, kaip aprašyta šios išvados 7–9 punktuose, rėmiausi IV dalyje nustatytais teisiniais principais ir toliau nurodytomis svarbiomis teisinėmis aplinkybėmis.

120. Iš 2 klausime vartojamų žodžių matyti, kad Islandija paprašė sugrąžinti I. N., „siekdama vykdyti procedūrą, dėl kurios pateiktas ekstradicijos prašymas“. Tačiau iš Islandijos per posėdį pateiktų atsakymų į klausimus paaiškėjo, kad Islandijos ambasados Berlyne 2019 m. liepos 24 d. komunikate tokio prašymo nebuvo pateikta (žr. šios išvados 53 punktą). Be to, Islandijos atstovas per posėdį pareiškė, kad Kroatija privalo Islandijai pateikti turimus dokumentus, kad jie galėtų būti perduoti nepriklausomam Islandijos prokurorui, kuris spręs klausimą dėl I. N. patraukimo baudžiamojon atsakomybėn Islandijoje (žr. šios išvados 50 punktą). Tačiau byloje nėra informacijos, kada ir apskritai ar Islandija pateikė tokį prašymą.

121. Taip pat byloje nėra informacijos apie tai, ar dėl Kroatijos ir Islandijos ginčo buvo kreiptasi į pagal Europos bendrijos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarimo dėl valstybės, atsakingos už prieglobsčio prašymo, pateikto valstybėje narėje arba Islandijoje ar Norvegijoje, nagrinėjimą, nustatymo kriterijų ir mechanizmų sudarymo¹⁴⁶ 3 straipsnį įsteigtą Jungtinį komitetą.

122. Manau, kad Teisingumo Teismui teigiamai atsakyti į 2 klausimą ir įpareigoti Kroatiją imtis aktyvių veiksmų, kad I. N. būtų paleistas pagal Susitarimą dėl perdavimo tvarkos, būtų pernelyg skubota¹⁴⁷. Jei Islandija priims nutartį dėl suėmimo¹⁴⁸, Kroatijos teismas, remdamasis visais reikšmingais duomenimis, turės įvertinti, ar Islandijos siūlymu suteikiama ekstradicijai lygiavertė garantija siekiant išvengti nebaudžiamumo; tai pagrindinis Sprendimo *Petruhhin* elementas (žr. šios išvados 99–100 punktą). Taigi, dėl Susitarimo dėl perdavimo tvarkos tik nurodysiu, kad iš pirmo žvilgsnio tokia garantija suteikiama, ir, priešingai, nei teigia Norvegija (žr. šios išvados 57–59 punktus), dėl tiesioginės nuorodos į tarpusavio pasitikėjimą nebuvimo ji nesumenkinama, nes Susitarime dėl perdavimo tvarkos įtvirtintos tvarkos griežtumas pakankamai užtikrinamas kitomis nuostatomis¹⁴⁹.

144 Žr. atitinkamai 2016 m. balandžio 19 d. ELPA teismo sprendimo *Holship Norge AS / Norsk Transportarbeiderforbund*; E-14/15, EFTA Ct. Rep., 123 punktą ir 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimą *Global Starnet* (C-322/16, EU:C:2017:985, 44 punktas ir nurodyta jurisprudencija).

145 2019 m. kovo 19 d. Sprendimas *Jawo* (C-163/17, EU:C:2019:218, 78 punktas). Kadangi I. N. nėra ES pilietis, ir EAO pagrindų sprendimas (žr. šios išvados 34 išnašą) netaikytinas, Chartijos taikymo pagrindas, kuriuo Teisingumo Teismas rėmėsi 2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendime *Petruhhin* (C-182/15, EU:C:2016:630), negali būti taikomas pagrindinėje byloje.

146 Žr. šios išvados 6 išnašą. Pagal analogiją žr. 2018 m. sausio 16 d. Sprendimą *E* (C-240/17, EU:C: EU:C:2018:8). Šengeno asociacijos susitarimo 3 straipsnis (žr. šios išvados 4 išnašą) ir pagal jį įsteigtas Jungtinis komitetas taip pat gali būti reikšmingi.

147 Žr. šios išvados 8 išnašą.

148 Žr. 2018 m. balandžio 10 d. Sprendimą *Pisciotti* (C-191/16, EU:C:2018:222, 55 punktas). Jame Teisingumo Teismas kaip reikšmingą vertino aplinkybę, kad valstybės narės institucijos nebuvo išdavusios Europos arešto orderio.

149 Pvz., pirmą, trečią ir aštuntą konstatuojamosios dalys, 1 straipsnis ir riboti 4 straipsnyje numatyti nevykdymo pagrindai, kartu atsižvelgiant į didelį panašumą į Europos arešto orderį. Žr. Susitarimą dėl perdavimo tvarkos (šios išvados 8 išnašą).

123. Kartu pažymėtina, kad mano atsakymas į 2 klausimą jokių būdu nereiškia, kad Kroatijos teismai gali nepaisyti Islandijos 2015 m. birželio 11 d. sprendimo dėl prieglobsčio suteikimo I. N. (net ir tuo atveju, kai Kroatijos teismai sąlygas Rusijoje vertina remdamiesi dabartinėmis, o ne 2015 m. buvusiomis, aplinkybėmis), nes Islandijos ir Kroatijos santykiams taikomas tarpusavio pasitikėjimo įpareigojimas, išplaukiantis iš jų dalyvavimo bendrojoje Europos prieglobsčio sistemoje ir, konkrečiai kalbant, įgyvendinant Reglamentą „Dublinas III“¹⁵⁰.

VI. Išvada

124. Siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į Kroatijos Aukščiausiojo Teismo pateiktus prejudicinius klausimus:

1. Pagrindinės bylos aplinkybėmis EEE susitarimo 4 ir 36 straipsnius reikia aiškinti taip, kad Europos Sąjungos valstybės narė, priimanti sprendimą dėl valstybės, kuri nėra Europos Sąjungos valstybė narė, tačiau yra Šengeno asocijuotoji valstybė, piliečio ekstradicijos į trečiąją valstybę, privalo apie ekstradicijos prašymą informuoti tą Šengeno asocijuotąją valstybę. Be to, valstybė narė privalo persiųsti jai bet kokią turimą medžiagą, kuri gali padėti Šengeno asocijuotajai valstybei nuspręsti, ar patraukti minėtą pilietį baudžiamojon atsakomybėn ir siekti, kad jis būtų grąžintas. Be to, dėl remiantis bendrai Europos prieglobsčio sistemai būdingu tarpusavio pasitikėjimu, įskaitant 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, nustatyto įpareigojimo valstybės narės institucijoms, įskaitant teismus, neleidžiama veikti būdais, kurie būtų nesuderinami su Šengeno asocijuotosios valstybės prieš suteikiant pilietybę priimtu sprendimu suteikti prieglobstį. Tai taikoma ir valstybei narei per procesą vertinant jo metu Šengeno asocijuotosios valstybės piliečiui kylančią riziką patirti nežmonišką ir žeminantį elgesį ir akivaizdų teisingumo paneigimą tuo atveju, jei būtų įvykdyta jo ekstradicija į trečiąją valstybę.
2. Tuo atveju, kai Šengeno asocijuotoji valstybė ekstradicijos prašymo dar nepateikė, valstybė narė neprivalo faktiškai perduoti Šengeno asocijuotosios valstybės piliečio pagal Europos Sąjungos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarimą dėl perdavimo tvarkos tarp Europos Sąjungos valstybių narių ir Islandijos bei Norvegijos. Jeigu ekstradicijos prašymas pateikiamas, valstybės narės teismai turės nustatyti, ar, atsižvelgiant į visas aplinkybes, jame yra nurodytos garantijos siekiant išvengti nebaudžiamumo, kurios būtų lygiavertės ekstradicijai į trečiąją valstybę; kartu tie teismai privalo užtikrinti, kad jų veiksmai būtų suderinami su Šengeno asocijuotosios valstybės sprendimu suteikti prieglobstį.

¹⁵⁰ Žr. šios išvados 6 išnašą.